

LITERARNI RADOVI UČENIKA POŠTANSKE I TELEKOMUNIKACIJSKE ŠKOLE U ZAGREBU

Antun Golubić¹

**Poštanska i telekomunikacijska škola
Zagreb**

SAŽETAK: U prvome dijelu ovoga stručnog rada donesen je sažet prikaz poticanja srednjoškolaca na kreativno pisanje. U drugome dijelu predstavljeni su njihovi literarni radovi (izabrani iz zbornika *Riječi otete zaboravu*) koji mogu biti poticaj svakom srednjoškolcu za stjecanje vještine kreativnog pisanja. Poslušiti također mogu i članovima literarnih družina za raspravu i analizu..

Glavne riječi: kreativno pisanje, učenički literarni radovi.

Evo kako smo mi radili!

Početak školske godine. Prvi razred. Tema nastavne jedinice: o čitanju i pisanju.

O čitanju je rečeno:

„Čitam sve što mi dopadne u ruke.”

„Čitam ono što moram od lektire.”

„Čitam brzo, površno, tj. 'napreskokce'”.

„Nemam naviku čitanja, zamara me to, radije posegnem za nekim vodičem kroz lektiru pa se tako 'šlepam' na satima lektire.”

O pisanju je rečeno:

„Pisanje mi je uvijek izazov i rado se upuštam u avanturu pisanja.”

„Pomalo piskaram i kod kuće, onako 'za svoju dušu', a ponekad napišem i neku pjesmu, ali to nerado pokazujem drugima.”

¹ Kao profesor hrvatskoga jezika i književnosti četrdesetak je godina sustavno poticao svoje učenike na kreativno pisanje. Njihove je radove prikupio, izabrao i za tisak priredio zbornik *Riječi otete zaboravu*.

„Ne znam ja to, pisanje mi ne ide, a i rukopis mi je očajan!”

„Nisam ja ni Cesarić ni Krleža.”

Na pitanje: „Jesi li barem pokušao/pokušala pisati?” odgovoreno je: „Nisam!”

Zaključak je rasprave:

Čitanje je osnovni preduvjet za ovladavanje valjanom pismenosti, ali je bitno i za stjecanje govorne kulture. Čitanjem obogaćujemo svoj rječnik, upoznajemo različite stilove pisanja, upoznajemo raznovrsne događaje i zbivanja te likove i njihove karaktere, suodnose likova, njihove svjetonazore i životne filozofije, moral likova, ali i sredine u kojoj žive i djeluju.

Jedino je dobro čitanje tzv. „čitanje s olovkom u ruci”, a pri kojem se prave zabilježbe, komentira i vrednuje te izdvaja i bilježi ono što smatramo osobito vrijednim, analiziramo djelo, stil pisca, prepoznajemo književnu vrstu i književnu formaciju.

Pomoću priručnika *Tisuću tema iz hrvatskoga jezika s osnovama teorije pismenosti* (izdanje Fiat Lux, 1998.) započeli smo dugoročni zajednički put u ovladavanju tehnikom kreativnog izražavanja, a nazvali smo ju ČETIRI KORAKA DO KREATIVNOSTI. Svaki „korak” traje jednu školsku godinu. Tijekom školske godine učenici su pisali četiri domaća uratka i tri školske zadaće.

U prvom razredu (PRVI KORAK) pri opisu krajolika, opisu osobe ili nekih duhovnih stanja čovjeka vježbali smo pisanje inzistirajući na uporabi jednostavnih stilskih figura: epiteta, poredbe i personifikacije.

U drugom razredu (DRUGI KORAK) proširujemo uporabu novih stilskih figura: metafora, simbol, hiperbola, oksimoron i, uz njih, zvukovne stilske figure: onomatopeja, asonancija i aliteracija.

U trećem razredu (TREĆI KORAK) sama se od sebe nametnula potreba za kombiniranjem već usvojenih stilskih figura.

U četvrtom razredu (ČETVRTI KORAK) već je usvojena osnova kreativnog izražavanja. Svi zajedno osjećamo pravo zadovoljstvo zbog toga što smo sposobni udovoljiti zahtjevima i najkompleksnije teme.

Autori literarnih uradaka koji se nalaze u ovom zborniku uzdigli su se iznad prosječnosti, neki su uspjeli na školskim i državnim natjecanjima, a neki su se otisnuli u književne vode.

Uspjeli su jer bili su vrijedni, uporni i strpljivi, a ne samo talentirani.

OSNOVNE UPUTE ZA KOMPONIRANJE PISANIH URATAKA

Tema pisanog uratka može biti zadana ili se piše po osobnom izboru. Pažljivo analiziraj temu. Zapiši na papir sve asocijacije u vezi s temom. To mogu biti natuknice ili cjelovite rečenice. Neka ti to bude osnovna građa uratka, skica, okvir.

Sada pristupi izradi PLANA PISANOG URATKA koji mora imati tri dijela:

1. UVODNI DIO uratka treba samo nagovijestiti ono o čemu namjeravaš pisati povezano s temom. Uloži napor za skladanje prve rečenice jer interesantna, „jaka” uvodna rečenica može biti jamstvo za uspješno realiziranje uratka.

2. RAZRADA je glavni dio tvoga uratka. U njoj izlažeš i analiziraš osnovnu misao, ističeš osnovno pitanje/problem u vezi s temom. Prepusti se i mašti i logici, predstavi bogatstvo svoga rječnika, svoje duhovnosti, iskustva... Ukrasi rečenice stilskim figurama.

3. ZAKLJUČNI DIO ukratko neka ti posluži da izrekneš svoj osobni sud/stav koji proizlazi iz teme.

VAŽNE NAPOMENE UČENICIMA

Neka ti rečenice budu sažete, jasne, slikovite, a bit će i dojmljive budeš li rabio/rabila stilske figure.

Izbjegavaj rabiti izraze kojima ne znaš značenje.

Ne upotrebljavaj narodne poslovice.

Nikada nemoj uradak pisati velikim tiskanim slovima.

Izbjegavaj površinu i ispraznu kićenost.

Cilj ti ne smije biti napisati puno teksta. Bitno je složiti dvadesetak rečenica, ali one trebaju biti skladne, inovativne i povezane tako da tvoje smislenu cjelinu koja odgovara temi.

Izbjegavaj jednoličnost u kazivanju, ponekad uporabi upitnu rečenicu – njome ćeš promijeniti tijek i način kazivanja pa će one djelovati svježije, analitično i ozbiljno.

Svoje čuđenje, ushit, uzbuđenje ili divljenje izreci uskličnom rečenicom.

Osobitu pozornost posveti jeziku i pravopisu. Rukopis ti mora biti jasan i čitak, čitljiv.

Upamti: rukopis koji je ponuđen drugome na čitanje znak je valjana odgoja, pristojnosti. Tvoj rukopis je tvoje zrcalo.

Pročitaj tekst koji si napisao pazeći da nisi slučajno načinio kakvu gramatičku, pravopisnu ili stilski pogrešku. Ispravi pogreške.

Uradak prepisi u čistopisu i tek onda ga predaj.

PRVI KORAK: PRVI RAZRED

NOVI POČETAK

Istrgnem list iz životnog albuma da ga iznova preuredim. Čisti, bijeli i novi list smiješi mi se i nagovara me: „Hajde, oboji me, ukrasi me...”

Uporno sam birala boje sve jednu ljepšu od druge, govoreći sebi: „Utkaj najljepše ukrase, neka svjetlucaju, neka novi početak bude zanimljiv.”

Ruka je sama krenula kao da zna plan za moj novi život: savršena livada, puna cvijeća i čarobnih leptira. Odasvud se kikoće zelena boja, a livada miriše zemljom i mladim travkama. Uz cvijeće to je već simfonija mirisa u nosnicama. Dodala sam još malo modre boje i nebo se oglasilo vedrinom. Onda sam po crtežu razasula pregršt šarenih perla koje su se presijavale poput zlaćanih zvjezdica.

„Eto, gotovo je!” rekoh, jer tako je izgledalo. Kao uradak ruke velikog majstora! Ali meni to nije bilo dovoljno, nešto je manjkalo, nešto bitno. Onda mi je sinulo: „Ja nedostajem!” I, evo, zamislila sam se kao gusjenicu koja se zakukuljila u taj neki novi ogrtač. Dalje je sve bila čarolija, čudo! Gledam kako se mala gusjenica pretvara u šarenog leptira koji se odmah rasplesao s cvijećem i mladim vlatima trave. Slika moga novog početka je završena i savršena.

Na kraju sam shvatila: „Vrijeme je da i ja postanem leptir i započnem sve ispočetka. Čista i sretna.”

Dora Punjek, 1. c2, 2009.

RAĐANJE BJELINE

U moru snova sviće. U rječitoj tišini netko je rastro bijelu plahu za još jedno rođenje kristalnog plavetnila. Taj netko ulazi s dugim rukama tuge u još sneno jutro.

Kamen pjeva u bijelim povojima. Mrtvi snovi koračaju. Donose najgori događaj njegova tajnog života.

Imao je glas kao vjetar, nježan i prhak. Dok je razmišljao o neuspje-
loj ljubavi, došla je noć koja kao da je skupila u se sve odlaske sunca.

U ovom svanuću i njemu je zasjala nova zvjezdica. Bijela kao nova
ljubav. Njegovo srce je sito gladi za njom. U njenom oku našao je lažnu
istinu. I otputio se za njom. Rekao je: „Ma gdje me odnijelo, što dalje
od ove tuge, samoće!”

More ga je odnijelo daleko, daleko i više ga nitko nikada vidio nije.

Nikolina Burić, 1. c2, 2010.

NAIVNO VJEROVANJE

O, kako je to bila slatka laž, još osjećam njezin okus u ustima. Po-
vjerovala sam šarenim riječima i zanijela se. Zato ću se kajati do kraja
života.

Hodala sam tamom i nisam te vidjela, a cijelo si vrijeme bio pored
mene. Ugledala sam te slučajno i odmah su rane počele zacjeljivati.
Srce je oživjelo, ponovno počelo kucati. Podigao si iz pepela posebno
izabrane riječi.

Ne, nisam ti vjerovala. Uvidjela sam da tvoje srce izgara na svjetlo-
sti. Osveta u tvojim očima bila je zašivena. Srce mi je vrištalo u tvojim
dodirima. U mislima sam ti spavala i nisi me htio probuditi. A onda isti-
na je zaboljela. Padala sam, a nitko mi nije ponudio potporu.

Sjedim na podu u hladnoći tvojih pogleda. Prizivaš mi suze svojim
osmjehom. Svi me gaze, a nitko me ne vidi. Zakrvavljenim rukama milu-
jem zvijezde u tvojim očima. Možda te ne zaslužujem. Potrgao si mi krila
i ulio otrov u vene. Tvoje crnilo sad se nastanilo u mojim očima. A ona
voda u kojoj se utapalo srce, isparila je. Srce mi je pustinja. Tražim te,
a znam da te neću pronaći.

Podigni me iz smrti. Udahni radost u me i vrati me u život.

Katarina Briški, 1. c1, 2011.

ČAROBNI ŠTAPIĆ

Do tada život je bio zapleten o niti mreže noći. A onda su se otvo-
rila zlatna vrata i dan obdarila svjetlošću i toplinom.

Još je umora u mojoj srži. Činilo mi se da ništa nema u meni što se
može ukrasiti. Sama sam. Kao sumanuta hodam za tragom povjetarca.

Iza mene odbjegle godine. Samo nakratko u meni plane crveni požar, ali ga ubrzo obuzda neki prikriveni slapić. Onda se samoća ustali i ojača.

Gledajući me nevještu i tužnu, nebo mi darova čarobni štapić! Valjda za pomoć. Jer evo već mi govori kojim putem mi valja ići, pokazuje mjesta na kojima oživljuju mrtvi snovi i caruju radosne misli. Bijeli, krilati konjić nosio me između zamki sudbine kroz svijetlu toplinu sadašnjosti i ostavio pred vratima čarobne budućnosti.

Isprobala sam moć štapića: zamagljeni svijet pretvorila sam u veliki sunčani otok, u ocean ljubavi i svim srcima sam podarila zadovoljstvo.

To mi je postao svakodnevni posao. Kao bijela ptica, pod ruku s povjetarcem, vedrim bojama oživljujem svijet. Naposljetku sam doprla do kristalnog slapa. Tu je započela nova, čarobna idila. Pretvorila sam se u ljiljan. Tako sam se osjećala slobodnije.

Moj čarobni štapić bio je, zapravo, radost života.

Eto pogledajte: ima oblik ljiljana i svaki dan iznova pupa, raste, cvjeta... daruje mirise mladosti i ljubavi.

Marina Ilić, 1. c2, 2009.

SEH DUŠ DAN

U našim postojanjima samo su dvije stvari koje imaju nekakva smisla: život i smrt.

Onda ti, neočekivano, neka blesava noć odjednom šapće o osobi koju si izgubio. I premda znaš da živi boljim i sretnijim životom drugog svijeta, s njom odlazi i jedan dio tebe.

Praznina... je li obvezna? Da. Ona dođe sama od sebe. Po nekim nepisanim zakonima srca.

Proklja ona želja da ponovno osjetiš svu toplinu koju ti je ta osoba pružala. No, u polju križeva, domu svih duša, osjetiš samo hladnoću. I neki čudni prijezir. Nepomirljivost. Nešto što ne prihvaćaš.

Nad polje križeva spušta se magla, dah smrti, u duge, besane noći...

Opet praznina. Mnogo puta osjetio si tu prokletu prazninu. I tugu. „Zašto?” pitaš se. Tako je Otac naš htio! – tješi se.

No opet... visoka je cijena života. I siromašni i bogati plaću. Slabi moraju biti jaki, a jaki još jači.

Ali smrt... oh, kakva patnja, kakva bol!

Ostavi nam samo sjećanja.
I uspomene u polju križeva.

Maja Lončar, 1. c1

LJUBAV

Prijateljstvo i ljubav se ne biraju, oni se događaju.

Ne postoji ljubav na prvi pogled, postoji zaljubljenost. Predivan osjećaj! Sva borba koja nakon toga slijedi jest naš pokušaj da nas ta osoba ili osjećaj ne napuste. Biti među tisućama, a misliti samo na jednu osobu, to je ono pravo. Ljubav nije voljeti savršenu osobu, nego savršeno voljeti nesavršenu osobu.

Kad se iskreno voli, ni razdvojenost ni vrijeme zaljubljenima ne mogu nauditi. Ne smije se dopustiti da nas ljubavna bol uništi, iz nje treba učiti.

Sve ima svoju veličinu i mjeru, sve osim ljubavi.

To – kako se voli – ne uči se iz knjiga, ne uči se u školi, to se uči iz sebe: kad se otvori srce, pa boli ili ne boli.

Ljubav nikada ne umire prirodnom smrću. Umire jer joj ne znamo obnoviti izvor; umire od sljepoće, pogrešaka, dosade, gubitka svježine i sjaja. Ne treba tražiti nešto savršeno da se zavoli jer bit ćemo u opasnosti da umremo bez ljubavi. Bolje je zavoljeti nešto nesavršeno i svojom ga ljubavlju učiniti savršenim.

Nije sreća pronaći nekoga, sreća je pronaći onu jednu polovicu koja čeka svakoga od nas.

Nije glupo izgubiti ponos zbog ljubavi, već ljubav zbog ponosa. I zato nikada ne odustaj od ljubavi, već od osoba koje ne znaju voljeti.

Mogu li ljudi biti bolji? Naravno, ali nitko neće započeti prvi. Nismo li se često zaklinjali da ćemo biti bolji? Oni rijetki postali su bolji, pa su ispalili naivni, jer su oni drugi postali gori.

Ljubav je eliksir za sve tegobe čovjekove.

Željka Brezovec, 1. c1, 2011.

PROLJEĆE U TVOM OKU

Ptice cvrkuću, cvijeće miriše, sunce se grohotom smije. U tvom staklenom oku vidim proljeće. Napokon i ti se smiješ nakon godina tuge. Tvoje porculansko lice dobiva neke nove crte koje još ne vidjeh

kod tebe. I sunčana kosa govori mi da to nisi ti. I lice, i kosa, i oči šapću isto: da, on se promijenio, proljeće mu oduzelo dugotrajnu tugu.

Stabla pokazuju svoju proljetnu kolekciju i ne mogu me ostaviti ravnodušnom. Poželim da sam u tom vrtu snova i ja manekenka-zvijezda. Poželim da uvijek bude proljeće; da ptice za me skladaju najljepše pjesme, da mi vlasi trava i cvijeće pokazuju neke nove pokrete koji će promijeniti moj život. Želim biti mirna luka u koju će neprestano uplovljavati blistavi kristali proljeća.

Tvoje blistave oči mijenjaju čudesni svijet.

Taj svijet postaje čarobna bajka u vrtu mojih snova.

Ivana Burjan, 1. c2, 2010.

ISUS I JA

U Isusovo vrijeme bilo je mnogo siromašnih ljudi. I ja sam bila jedna od ubogarki.

Jednoga dana, vozeći se u svojim srebrnim kolima, Kralj Nebeski zaustavio se pored mene. Ustreptala sam. Imala sam osjećaj da će moje malo ljudsko srce iskočiti iz njedara, da će moj duh napustiti moje tijelo. Izašao je iz srebrenih kola, prišao mi i rekao: „Ne boj se”. Potom je pružio ruku i blago me zapitao imam li što za njega. Sva zbunjena i preplašena skinula sam torbu sa svojih leđa.

Razmišljala sam i pitala se zašto od mene išta traži kad sam najobičniji siromah. Zavukla sam ruku u torbu, našla zrno pšenice i pružila Isusu. Rekao je hvala i otišao.

Kad sam se vratila u svoju skromnu kolibicu, istresla sam iz torbe svu hranu i za oko mi je zapelo nešto svjetlucavo. Bilo je to zrno čistog zlata.

Nisam imala hrabrosti Isusu dati nešto više jer sam mislila samo na sebe.

Zaboravila sam da mi je On podario život, meni i mojima podario kruh, prijatelje i druge dragocjenosti.

Ako Ga negdje sretnete, dajte mu sve i znajte da On uvijek dvostruko vraća. Jer je naš Spasitelj i naš najbolji prijatelj.

Ivana Pašalić, 1. c2

RIJEČI SU GOVOR DUŠE

Ti, koja govoriš mojim glasom. Biraj obojene riječi; neka ga podsjetite na slapove tinte razlivenene na papiru.

Dok ispisujem tvoja obojena slova, moje suze umiru hlapeći. Rečenice mi utihnjuju. Ovo pisamce šaljem u pepeo; njega se samo tamo može naći.

Ostat će zauvijek čisto i nepotrebno, ali ću ga opet pretvoriti u vatru i gasiti suzama da ovaj put ne bude kal pepela.

Ivona Birošević, 1. c1, 2011.

O SEBI

Samo sam jedna mala kap u uzburkanome moru koja se želi izdići i biti primijećena. Obično biće koje tužno gleda svijet kroz staklo i zamišlja bajku. Jedna mala trešnja na prekrasnu drvetu koje čeka sunce. Kap koja sniva jesenje kiše. A zapravo osoba koja diše glazbene note.

Slobodna sam kao cvijetak maslačka koji sam odlučuje za kojim će vjetrom krenuti. Poželim li pobjeći od boli koju mi nanose ljudi, osjećam se kao ptica selica koja ne može i ne želi poletjeti. Uostalom, svi na kraju završimo sudbinom malog zrnca koje vjetar nepovratno odnese. Moja najveća vrlina je što znam voljeti. Najdragocjeniji dar koji nam je Bog dao. Možda sam samo mali kamenčić koji se dalje kotrlja kroz život. Možda sam, na kraju, samo jedno slovo na crnome papiru.

Zar je važno tko sam i kakva sam? Važno jest kako se ponašam prema drugima. Neka oni prosude!

Ivona Kramarić, 1. c1, 2011.

POLJE KRIŽEVA

Vučem se umornim korakom kroz to pusto polje. Na svakom koraku jedan križ, jedna svijeća, mnogo uplakanih srca. Kraj jednoga hladnog križa stoji dijete i gleda pogledom što srce ledi. Neumorno plače.

Polako se gasi požar dana i počinje poplava noći. Mjesec zlatnim nitima počinje tkati put jednoj duši, koja se otisnula na putovanje bez povratka. Napušta ovaj nemilosrdni svijet i, eno, zalazi u beskrajno polje križeva. Mukli hram na otvorenom polju uzdiše tugom. Jecaji putuju kao vjetar. Hoće li ikada prestati lebdjeti prah samoće?

Prazne, neprohodne ulice ljudskih srdaca nastanjuje strah. One su kao cvjetovi u travnjaku svijeta – usamljeni, čekaju da ih netko ubere.

Sofija Jurković, 1. c2

NA IGRALIŠTU ŽIVOTA

Kroz moj život najčešće prolaze dani ispunjeni srećom i tada se osjećam poput male ptičice tek izletjele iz gnijezda, koja se divi ovome svijetu.

Odjednom počinjem shvaćati da je zbilja drukčija, misli me odvući u lutanje. Tada sam ruža koja čeka neki mili pogled i nježan dodir ruke. Maštam i putujem, poput Malog Princa ćutim sreću. Osluškujem akorde radosti i nadam se još jednom lijepom danu. U dubini duše pronalazim stare uspomene koje me dodatno čine sretnom i ispunjenom. Srce moje obitelji kuca u meni i čini od mene upravo ono što sam sada: sretnu djevojčicu koja mašta o letećim medvjedićima i princu na bijelom konju.

Jednoga dana, kad odrastem, neću zamišljati svoju sjenu kako se zalijeće u nepoznato i kako se natječe s Petrom Panom. Tada ću osnovati svoju vlastitu obitelj i osigurati našu budućnost.

No, zasigurno ću ostati ono što sam i sada: sretno biće okruženo osobama koje volim i koje me vole. I kada mi život nanese obveze od kojih ne budem mogla pobjeći, baš kao ni od svoje sjene koja trči za svakim mojim korakom, bit ću u duši maštalice koja će se uvijek vraćati svome djetinjstvu. Bit ću poput onih izgubljenih dječaka koji su vječno uživali igrajući se, jer čovjek jedino tako može pronaći sebe.

Ivona Agatić, 1. c1, 2011.

DRUGI KORAK: DRUGI RAZRED

MOLITVA

Svake se večeri skrušeno pomolim za sve ljude koji rastu kao ljiljani u vrtu mog života. Pomolim se i za one koji su uvenuli i otišli na božansko mjesto gdje su svi jednaki i gdje je svaki cvijet vječan.

Često se dogodi da duboko utonem u molitvu i ona tada budi moje prošle dane. Prolazim kroz tunel sjećanja i ususret mi trče moja prolje-

ća. I moje prve ljubavi, obitelji, prijatelji pa čak i neprijatelji. Čudim se kako su svi oni duboko u meni pa se u obliku uspomena skupljaju u krčmi mog srca.

Ponekad uz riječ molitve i zaspim. I uvijek se prošlost prošetala snovima. Ujutro se budim sa željom da vrijeme zastane ili barem da mi se ostvari molitva. Sve to zbog jedne osobe koja često navraća u moju krčmu srca. Gospodari srcem. I misli da to srce skuplja uspomene umjesto prašine.

U tim radosnim mislima ostala bih zauvijek, samo da ne razmišljam o odbjelim proljećima. Takve misli su blagi lahor koji ljulja moje zaljubljene krošnje.

Tako svake večeri iznova molitvom otvaram zaključana vrata srca. Molitvom uranjam u svijet uspomena u kojem nalazim svoj mir.

Ivana Babić, 2. c1, 2010.

SREBRNE NOTE

Kao da gubim razum: ne primjećujem stvarnost. Mislim samo na ono što želim da mi se dogodi. Molitva za tim stoji mi na usnama kao žar, a svaka prošaptana riječ samo je ime. Ona je dom za nemirnu dušu, dom za srce koje se boji ponovno zavoljeti.

Kad se vratiš, zalupi glasno vratima kako bih znala da si došao. Polako hodaj stubištem koje vodi na kat. Drvo je staro i krhko i mogao bi propasti, a ja to ne želim. Želim samo da mi dođeš. Znam da ćeš doći kasno pa te otuda molim da upališ svjetlo kako bih se uvjerala da si to stvarno ti. Kad se uvjerim, ugasi svjetlo i lezi, spavaj. Sanjaj bijele golubove koji iza sebe ostavljaju srebrni trag.

I osjećaj se sigurno. Vozi se vrtom sreće i tek se na trenutak zaustavi kako bi ti se duša napila ljepote. U svemu nađi nešto lijepo.

A ja? Ne brini se za mene. Ja ću uvijek biti ovdje, prebirati po žicama svoje gitare i, po tko zna koji put, tražiti od njih previše – da ti pri-staje svaka nota.

Od toga ne znam bolje. Jer ja nisam dovoljno „ta”.

Anita Bilandžija, 2. c1, 2011.

KOLO SREĆE VRTEĆI SE NE PRESTAJE

Znam da negdje postojiš, živiš svoj život i ne slutiš da te svakodnevno sanjam. Sudbina piše dnevnik moga života, ali znam da postojiš isto tako stvarno kao što je stvaran odraz mog lika u ogledalu, kao što je svaki novi dan bez tebe. Samo tražim dokaz tvoga postojanja. Nemam te prava maknuti iz svojih snova, ne želim ostati bez bajke mog djetinjstva.

Mi nismo svjesni postojanja naše neraskidive veze koja postoji godinama, dok su naše duše putovale kroz desetine drugih života u najrazličnijim vremenima i kutovima svijeta.

Kilometri pustog asfalta, preplavljeni svjetlom uličnih svjetiljki, razdvajaju me od tebe. Dogodi li se da se opet sretnemo, onda smo na pravom putu da volimo dušom, a ne strahovima i nadanjima. Zato nas uvijek najbolje razumiju oni koji mogu gledati našim očima. Čemu zanemariti tvoje i moje postojanje?

Život je život, jednostavan film koji se snima bez probe i u kojem igraš samo jednu ulogu tako dugo dok se tvoje kamere ne ugase zauvijek.

Neću ti reći ništa više jer sam rekla i previše. Ostaje mi, za sada, samo ufanje da se opet sretnemo. I ostaje mi još malo sreće koja, nadam se, neće nestati i prestati me slijediti.

Sandra Ivček, 2. c1, 2010.

LUTKA

Prelistavam život kao stare novine. Priča o tebi na svakoj stranici. Dan bez tebe od vječnosti je duži. Hajde, noćna moro, iseli ga iz mojih misli! Jer zaborav pohlepno čeka sve ove godine. Kao putnik vlaka na pogrešnoj stanici. Srce je tijesno za svu bol. Svega bih se sada odrekla da budem umjesto nje.

Karta sreće u tvojim je rukama. I danas ću umrijeti od tvoga pogleda. Kao ruža poslije velike nevere.

Bolje da sam se lutkama igrala nego što sam lutka bila u tvojim rukama.

Tatjana Veselčić, 2. c1, 2008.

SVIJET I JA

Ja sam samo jedan mali, nevažni dio njegove velike, tvarne osobnosti. I dok ja njemu ne značim ništa, on meni daje sve što ne vidim, čujem i osjećam... tako on određuje moje postojanje.

On i ja zajedno imamo sve: ljepljive osjećaje, nabujale misli... Zajedno osjećamo dobro i zlo. On i ja smo zaljubljeni – snažno, nepovratno, zauvijek. Sramežljivo se dodirujemo vrištećim dodirima, a zapravo smo toliko spojeni da već dišemo i osjećamo kao jedno. Uvijek smo zajedno i poigravamo se jedan s drugim. On mene kupa rosom veselih livada, pa je valjda to razlog zbog kojeg on postoji. I dok me dira srebrnim potocima, nagrađujem ga iskrenim, sretnim i zahvalnim smiješkom. Iako znam da on tu opipljivu radost pruža i drugima, mjesta za ljubomoru nema jer on ima ponešto za svakoga.

I tako ćemo nas dvojica drugovati do trena mog iščeznuća. Ja ću u nepovrat, a on, ruku punih darova, dočekivati sljedeće prolaznike.

Josip Bratovčak, 2. bl, 2003.

IZA ZIDOVA OSAME

Ovo je prvi put da su mi usta suha, a duša bez nadahnuća. Zastvorila sam se u sobu, zaključala vrata. Sama protiv svijeta. Kao ptica bez svog jata. Ramena mi se tresu. Minute sporo puze. Nemam kamo, nigdje nikoga nema. Samo ja i moja duša puna nekih teških tonova. Kad utonem u san, često te susrećem. Sklanjam te daleko od svih. Tako si mi blizu, a opet tako daleko. Tvoje mekane usne i goruće ruke primoravaju me da ti se vratim. Zatvorena sam između dva neprijatelja: ponosa i srca. Srce kaže: vrati se, a ponos odmah dometne: ne daj se. Ponos uvijek presudi, a srce mora biti samo obični poslušnik.

Gledam nebo. Svaka zvijezda jedna je moja neostvorena želja. Samoća je sigurnost. U njoj nalazim malo mira. Nekad je samoća bila daleka kao svemir, a sada me slijedi vjerno kao pas.

A tako je ne želim. To što me boli zaliječiti će vrijeme, a onaj tko me voli izaći će iz svoje sjene. To što ružne riječi slave, ne liječi poljubac. Ma prekratak je život da bih tužovala. Dignem glavu, gordo hodam dalje, uvjeren: ono što me ne ubije, ojačat će me.

Andrea Šurbek, 2. c1, 2011.

KLJUČ ZA RAJ

Nitko na meni ne vidi tvoje ruke kada prolazim ulicom i kada se vraćam kući. Od tvoje ljubavi zvučim poput orgulja.

Zapravo, mi smo jedna duša, ti i ja, pojavljujemo se i skrivamo se ti u meni, ja u tebi. Ovaj svijet vječnu ljubav daje. Ljubav! Dođe iznenada. Slobodno ušeta i zauzme svaki kutak srca. A kada nestaje, nestane iznenada. Baci kamen s oblaka na zemlju. Donese besane noći, dane bez svjetlosti, prazne ruke, kaos u glavi. Suze što ne prestaju.

Ljubav je jedini ključ koji odgovara vratima raja. Raj je na ovoj našoj zvijezdi. Zapamti: nikada nećeš dvaput stupiti na istu zvijezdu. Stupi odvažno. U času tvoje slabosti bit ću tvoja snaga. Jednom i nikad više!

Renata Kovač, 2. c2, 2011.

ZATVORI OČI I VIDJET ČEŠ²

Zatvori oči i vidjet ćeš! Hm, zvuči lagodno. E, pa pokušat ću! Evo, sklapam oči. Ništa! Hajde opet! Aha, samo još malo jače zatvorim oči i... Oh, ne! Labirint mašte. Tim presahlim koritima teče nerječitost.

Rečenice su izbljedgele, riječi se izgubile, slova pobjegla. Moje su misli pustinja. Iz daljine prema meni se kreće stup prašine. Pa to je deva! Projuri pored mene, a na njenim grbama odjahaše moje riječi i rečenice.

Spustim zbuđen pogled i u pijesku ugledam jedno malo slovo o. Iznenada zapuše vjetar i otkotrlja ga u daljinu. Potrčim za njim i ispred mene iskrsne oaza.

A kad tamo, sve se moje rečenice i riječi i sva se moja slova odmaraju.

Pokupim ih s pijeska; one zrelije zadržim, a one još nedorudjele bacim u obližnji potočić.

Potočić nabrekne od silne rječitosti.

Otvorim oči.

Izabrane rečenice razbacam po papiru i, aha, evo još točkica.

Marija Beuk, 2. c, 2000.

² Uradak je nagrađen i tiskan u zborniku literarnih radova na Lidranu (2000.).

TREĆI KORAK: TREĆI RAZRED

...ALI DOGODILO SE

Kupio si ulaznicu za cirkus – moj život.

A i ne vidiš što je od njega ostalo: svemir ponosa, čuvari tuge... sve ni iz čega stvoreno!

U besanosti, noćima sanjam tvoju kosu boje strepnje, tvoje oči boje jeseni, tvoje srce – kuću grijeha. Ali, što su snovi, tek djeca besposlenog uma.

Trava je pozelenjela od ljubomore kada si korakom ubijao cestu, a ne nju... kako ne bih i ja kad dokučujem: srcem od mene se udaljuješ, a koracima se vraćaš da dahom pališ vatre iz iskri što još su ostale.

Još usne su ti umorne. I sve što kažeš znam da nije. Tvoje suhe cipele dokazuju laž jer ja najbolje znam koliko krvave suze kiša lije. Kad već si ugrabio moje kormilo, upravi onda moje bijelo jedro da me podivljali vali samoće ne odvedu bezimenu moru. Tuga i strepnja opet olovno me tapšu po ramenu.

Nisam htjela da moje mlado, neiskusno i ranjivo srce tako završi... ali dogodilo se.

Barbara Kobasić, 3. c

SADA ŽIVIM SAMO PITANJA

... kamo, zašto, koliko, kako? Razbuđujem se u pustinji. Uznik sam u okovima života.

Još jučer svijet je plesao melodijom moje sreće. Danas već sve je nestalo. Čudna su raskrižja životnih škola. Ispunjava me punoća praznine. Tražim. Hm? Ono prije. Tražim podršku tvojih ruku, prijatelju do groba. Koliko, koliko još će uštapa proći dok ne ugledam ti prsa junačna što bitku već pogledom dobivaju? Kamo? Kamo sada kada u zaborav se strovaljujem, sad kad svakim korakom greške stvaram? Nekada ni znali nismo što je greška.

I živjet ću boemski dok te oči ne sretnu u vječnosti u kojoj ćemo opet vrance vjetra jahati.

Do tada samo živim pitanja.

Nikola Hajtić, 3. c2

ZAMKE RIJEČI

U tim trenucima upijala sam svaku riječ i u srcu svaki zvuk pretvarala u note. Mislila sam da to skladaš najljepše uspavanke. Za nas. Dakako.

Odzvanja harfa. Nadolazi sjenka malenog anđela. Sačuvala sam tu uspomenu i sakrila ju na svoje dno, neka nitko ne zna za nju.

I sada se vraćam u to šareno proljeće. Žubori tvoj glas. U mom srcu žubori. Ali u isti čas dogna kišu onaj meni dobro znani tamni oblak. Jata ptica iz oka odlete nekamo na jug. Ne, ne zaboravljam to. Kao da gledam u zrcalo. Ali neki ga dah muti. Sjetim se: kamen si bacio srcu u lice. I jeka mi se vrati: Izdajice! Izdajice! U istom hipu tvoja pjesma se stiša, gubi, prestaje. Minule riječi nikako da prerastu u zaborav. Postaju dragi ožiljci. Te niti se ne vide na prvi pogled, ali se osjete pod prstima sjećanja.

Ponovno san me obara. Proljeće je. Šuma. Mene nema. Tek mlada srna oprezno izlijeće na čistac. I tada iz sjene iskače lovac i na njegovu licu s lakoćom prepoznajem tvoj osmijeh.

Srne više nema. Upala je u zamku tvojih riječi.

Ivana Škrlić, 3. cl

ŠTO JE LJUBAV

Slična je ptici raširenih krila. Crveni anđeo u tišini snova. Bez snage. Šareni film u trenutku. Sjaj u očima, toplina u žilama. Veliki, nemirni valovi; veći od želje, a manji od nadanja. Lavina strasti. Jedan mali cvijet koji nastanjuje naš planet. Kapljica mala. Tisuću zlatnih krila.

Je li to možda druga riječ za bol i zasluženu suzu? Ptica slomljenih krila?

Jedno pitanje, a bezbroj odgovora.

Što je ljubav?

Je li to veliki balon što narasta, narasta dok ne pukne ili je svjetlo koje gori purpurom?

Vesna Ribić, 3. c1

U TIŠINI HRAMA

... i ponovno kročim poljanom nade koja me upravlja na vrata utjehe do hrama istine.

Znam: nema Te nadohvat mojim rukama i ne vidim Te jer si se sakrio iza živih kipića svojih šticećenika. Ipak osjećam, srce mi toplim otkucajima govori, da si uza me. U to nisam ni sumnjala jer inače ne bih ni bila ovdje; ne bih došla da po tko zna koji put Te zamolim da mi olakšaš moje olovno more grijeha u kojima se gušim. Strah me. Stojim sama na raskrižju. Baš zato što Te ne vidim teže mi je izreći svoje trnovite grijeha, sad, ovdje pred svrhom dobrote, pogledom brižnosti, ustima praštanja... teže nego u jednoj maloj drvenoj kolibi kajanja. Jer osjećaj je jači od viđenog. Znam i to da od mene zahtijevaš da zaronim na samo dno svoje savjesti, da iščupam korijen boli i da Ti ga izrecitiram s kajanjem.

Prava je Golgota doći do tih riječi. Ipak, isplati se zlopaćenje za taj osjećaj ljubavi jer znam da nisam sama.

Nikolina Jozić, 3. c1

TAKAV JE ŽIVOT

Na prozorima čujem romon kiše iako se nalazim izgubljena u labirintu vlastitih misli. Toliko toga valjalo bi izreći, ali snage mi ponestaje. Dakle, tko sam ja?

– Ššššš! Tiho!

Tunelom moje duše zvone koraci. To je laž s posuđenim licem istine koja pokušava ubiti radost što buja u meni. Još jednu prljavu igru laži osudila sam na neuspjeh.

I dalje listam knjigu sjećanja; to ja tražim svoj komadić raja.

– Ah, bezvodno!

Jedino što nađoh je galaksija mojih želja i srušeni mostovi lažnih obećanja. Ali i to je nešto.

Iz kalendara sjećanja najednom izleti anđeo i prišapne mi: „Ne brini se za sutra, ali što će biti kada dođe danas?”

– Ništa...

– Danas ovdje, sutra ondje...

I sad ... napokon sam uspjela pogledati u oči zvijeri što se zove život.

– A što zvijer na sve to čini?

Daje mi Judin poljubac...

Ivana Pavlović, 3. c1, 1999.

ŽEĐ ZA USPJEHOM

Nije svakom misao teška kao i ova i nije sve stvarno kao što se čini. Zato slijepo gledam u daljinu.

Plać u tišini traži izgublenu sreću. U velikom gibanju teče kroz nas te žmirka očima. Duša reže svoj put kroz sudbinu. Misli tijano uspavljuju stvarnost. Želja se budi u ritmu otkucaja sata. Prolazi vrijeme. Treba snage za nastavak puta, nisu dovoljne misli. Zamke sudbine otvaraju ponor što guta snove.

Teško se oduprijeti. Nada, srebrom okovana, tiha kao svitanje, kuca na vrata. Nemoguće postaje mogućim. Tračak svjetla donosi blagorodnu kišu veselja. Grlu me lahor sreće. Vjerujem u sebe i svoje srce uvijek ispražnjavano, ali nikad ispražnjeno. Novi svijet se otvara kroz vedro nebo i svjetuje me: „Učiniti svoje!”

Koliko hrabrosti treba imati da bi prošao kroz vrata budućnosti. Tražim ono što ne mogu postići, a postižem ono što ne mogu naći. Ipak, to je moj izbor. Moja žudnja za svijetom.

Svaki se talent razvija u tišini i lagano klija u tami. Strah je taj što nogama daje krila, a nije on predmet pa da se može izgubiti. On me čvrсно u želji da uspijem.

Goran Boban, 3. b

NAIVNOST

Mrak je toliko duboko uronio u moje oči da ni sebe više ne prepoznajem. Pala sam na dno ove moje rijeke i nikako da isplivam i udahnem.

Sunčev zrak umorno hvatam svojim lažnim rukama. Davim se u naivnosti. Jer on me bacio u ponor ljepote u kojem nema ni strasti ni stvarnosti. Sve je crno-bijeli svijet.

Onda dogodila se ljubav. To je zasljepljujuće Zlo, natapa ružičnjak moje mladosti pa moja duša izgara od sreće. U tijelu mi caruje pobuna. Dobro i zlo – više nema razlike. Možda je to korijen moje sreće, možda jedino tako život može biti more.

Ako je to cijena raja, ako moramo pomišljati crno i zlatno, zašto da živimo u istini kad je laž ono pravo.

Iva Pauković, 3. c2

USAMLJENOST

I ti, i ja, i svijet – usamljene duše. Izgubilo se vrijeme kada je sjena bila sjeni sjena, a ljudi jedni uz druge kao srce i tijelo. I vrijeme nema vremena za vječnost.

Uvukla se u svaku boru, u svaki dio tijela. Pustila korijenje u duši. Zajedno se borimo i pružamo otpor neizlječivoj rani.

Razgori se vatrom, zaurtaj, vjetre, uzdigni se, vodo, da vas pratim po životnim bogazama.

Ni umrijeti ne mogu jer mi ne da živjeti! Kako je samo ohola i zla ta kraljica samoće!

Mladen Mikulić, 3. c3, 2009.

SUMNJAO SAM U SEBE

Sumnjam u sebe. Duša me boli, zebe.

Sumnjao sam u sebe i kad sam gurnuo glavu u pijesak jer mi se to činilo da je jedini izlaz iz mojih problema.

Bježao sam, molio, preklinjao, plakao.

Sumnjao sam u sebe i kad sam kleknuo na koljena i molio za milost. Taj tupi udarac moje slabosti još polako odzvanja tišinom.

Sumnjao sam u sebe i kad se tama prolila po modrim bojama zlatnog neba, kad su crvene kiše isprale grijeha ovog izopačenog mjesta, ovog sela, ovog grada, ovog svijeta. Tada su se, poput kuće od karata, srušili temelji mog uvjerenja da postoji dobroga u zlu, da postoji svjetla u tami, da nečega ima na kraju tunela.

Da, sumnjao sam u sebe.

Sumnjao sam u sebe i onda kad su me napustili oni koje volim, kada je moja ljubav ostala sama pa je počela voljeti mene i samo mene. Jesam! Sumnjao sam.

Sumnjao sam u sebe i kada me bijes proždirao pa je polako nestajala i ona trunka dobrote što je ostala u meni.

Sumnjao sam u sebe i kad me nepravda gušila i kad su me more proganjale noćima; kad su me oči boljelo, kad sve me boljelo. A tako sam želio spavati. Samo leći, zaspati, zaboraviti sve, no tako sam se bojao sna.

Mogao bi san ugušiti me neznanjem, probosti stvarnošću, gurnuti u bezdan. Ne mogu više. Pospan sam.

Zar sam toliko zla počinio jer sam želio biti voljen, jer nisam htio biti sam? Zar su se sve sile zla okomile na mene jer sam se drznuo probati onaj mali komadić jabuke?

Da, sumnjao sam u sebe...

Antonio Brezina, 3. a1

SNAGA LJUBAVI

Izgubljen i osiromašen za ljubav, lutam ulicama i pokušavam odati nedovršena sjećanja.

Spustio se neki zastor sna. I kao da su zvijezde večeras veće.

Cijelo ovo bačeno vrijeme bio mi je uskraćen novi gost kojeg danas u srcu krijem.

Mučni su i krvavi putovi kojima je došla. Kroz trnje i bol borila se oružjem nježnosti i dobrote da se stopi s mojim tijelom. Osjećam kako trepere i osvjetljavaju moj put.

Krcat sam njenom snagom i vjerom u najčudnije stvari. Drhtim od želje da joj se predam. Pribojavam se da je njen lik velik i olujan. Padam joj pred noge da bih gorio, srca zahvalna i vjere da će svijet biti bolji.

Sada leži u srcu uklesana, uzdignuta čela. Bori se protiv straha. Čuva nas od gorke smrti.

Život će mi sad biti slađi jer ne trunem više u kalendarima zla.

Ivan Zimet, 3. b2, 2002.

RIJEČI IZGOVORENE U CRKVI

Mogu li ući između stupova i raspela, a da nikoga ništa ne pitam, da nikome ne zasmeta?

Ne želim Ti biti teret kazujući Ti da u meni iz dana u dan raste bujica problema. Ma uopće Ti ne želim pokazati da gutam probleme i da se na ovome svijetu osjećam kao skitnica, stara lotalica.

Došla sam k Tebi. Želim razgovarati među ovim studenim arkadama, želim da me ova tišina nauči slušati otkucaje srca.

Kad krenem preko rijeke, hoćeš li me, molim Te, zaustaviti i pokazati kojim putem valja mi krenuti? Hoćeš li, i uz koju pokoru, potrti ove nabujale grijehe što se razlijevaju sveudilj ovom blagom i nevinim zemljom?

Učiš nas voljeti, a bivamo koplja jedni drugima. Učiš nas istini, a mi ju učinismo nevidljivom.

Jesu li Tvoje i naše istine iste istine? Ma shvatila sam: Tvoje su riječi istina, a naše su samo našminkane laži.

Molim Te, uzmi olovku i ponovno nacrtaj svijet. Možda će tada biti bolje, možda ćemo se tada osjećati sigurno u Tvojim rukama, slušajući Tvoje riječi, riječi novog Iskona!

Mateja Šipek, 3. c1

KAKO BITI SVOJ

Svašta! – biti svoj? Ma i ne želim biti svoj jer pripadam nekom. Moje srce kuca njezinim koracima.

Ona je anđeo zarobljen u mojoj duši. U tom labirintu ljubavi teško je pronaći vrata.

Ona je prestrašena ruža, a ja žedna pčela. Molim te, samo mi pruži prigodu i pokaži svoj izvor. Jer i ja trebam malo meda da nahranim svoje gladno srce.

Ona je obala, a ja rijeka. Zato „ili prijeđi rijeku ili teći rijekom, ne možeš biti i rijeka i obala”.

Ona je nebo, a ja ptica krilatog srca. Napravi mi gnijezdo u svom srcu da i ja vidim taj čarobni svijet u kojem obitavaš. Ako ljepota nije u licu već u sjaju srca, onda je tvoje srce upravo rođeno sunce.

Ne mogu više čekati, zato izgovori one čarobne riječi, naredi grlu da propjeva, reci mu da me voli, zlato.

Ako je grijeh voljeti te, onda je svaka pomisao na tebe čisti grijeh.

Mario Gotovac, 3. c1, 2003.

ŠUMA

Ovdje, iza starog toka umorne rijeke Vuke, koju su nekada razjareni buldožeri zatrpali obiljem zemlje i odijelili brdovitim nasipom na novi tok, bijaše šuma ugošćena mirisnim bagremom i vječnim hrastom. Za male dječje oči bijaše ta šuma zeleni div koji stalno nešto šuška, prepričava i samo pokatkad pritajeno ušuti misleći Bog zna što.

Sjećam se prelaska umorne Vuke u malenu ribičkom čamcu moga oca, radosna što opet idem u carstvo zelenog diva. Slušat ću glasnu tišinu i biti spremna na mirisne riječi šumskog cvijeća.

Otac je zabacio pecaljke ispod mirne vrbe koja je svojim mladim i hladnim granama mamila pohlepnu štuku ili soma. Uz očevu dopuštenje, nestašnim koracima odskakutala sam prema biću šumskoga diva.

Ne smijem predaleko, ali odmami me najčudesniji leptir koji nenađano prhne iz meni nepoznatog cvijeta. Trčim za njim što brže mogu i završim, koliko sam duga i široka, u lišću i žirju staroga hrasta. Leptir odleti ne mareći za moje jade. Ja, s nosom u lišću, odmakla sam se od dopuštenoga, a otac zabrinuto zove.

Nema više zelenog šumskog diva. Posjekli ga i prodali u komadima oni koji nisu imali pravo na to. Ostala su samo dva retka sjetnog drveća uz Vuku da bi šumili šumske uspomene onima koji se vratiše ili onima koji ponekad navrate.

Josipa Šmit, 3. a1, 1992.
(iz Vukovara)

MOJ GRIJEH I MOJA KAZNA

Sjećanja što naviru vraćaju se korijenima. Ne znam gdje bih započela sakupljati komadiće života. Pjesma sam koju nitko ne pjeva. Pokušavam shvatiti smisao, dokučiti kako se progurati i provući kroz životnu mrežu koja se najednom suzila i očvrsnula. Sreća mi je zaboravila adresu.

Imala sam budućnost na dlanu, vječnost u jednom satu. Plešem valcer sa životom ne znajući kad će ritam prestati. Nesigurna sam. Sve oko mene je vrh, vrhovi vrhova, a ja tonem ka dnu. Nema lijeka moru tuge koju si mi poklonio. Bol mi struji venama i siječe dublje od mača. Od tebe mi je ostala samo prazna vožnja kroz prošlost.

Marina Žalac, 3. c1, 2008.

CVIJET SA RASKRŠĆA

Zatekao se posvema sam na križanju putova.

Zapeo u vremenu s tugom pod pazuhom, nesretan.

Nestao u prostoru, opkoljen svijetom, ostavljen na milost onom što je mržnja srušila.

Lišen nježnih dodira i lijepih trenutaka, ostavljen u labirintu svojih snova.

Ma tko je cvijet da ima svoje snove, da živi po vlastitim uvjerenjima?

Na kraju krajeva, sve će se svesti na: voli me – ne voli me – voli me...

Kad već život je vječna borba, treba ga živjeti, a ne razumjeti.

Pogledaj se, čijim to rukama grliš vjetar?

S kim to pričaš u samoći?

Svijet je okrutno mjesto, od toga se ne može pobjeći.

Zar je takvo zlo snašlo nevino biće da je i ono pustilo suzu zbog grijeha koji bi i najvećem

grešniku bio grijeh preveliki?

Ostavljen, sam, da zemlji postane zemlja.

Ostavljen da se raduje kraju svog početka, taj nevini cvijet s raskršća.

Antonio Brezina, 3. a1

ZNATIŽELJNI KORMILAR

Noć je progurala dan i snovi su perjasto preplavili moje misli. Oko mene je more brodova, svaki priča svoju priču. Svaki ima svoju flotu.

Zaustavljam brod snova, bacam sidro i navlačim na sebe odijelo za lebdenje u beskrajnom plavetnilu. Na dnu sam. Preda mnom nova avantura.

Dno je procvjetalo, sirene se rasplesale oko davno potonulih brodova. Zbog olujnih snova ovi brodovi nisu uspjeli završiti svoje priče. A iz svakog broda posigurno kličaju neispunjene želje. Valjda nisu imale veze s budućim ljubavima, s budućim životima.

Izranjam. Znam, posvema dobro znam: isplovit će sada čvršći brod sa željom da sve to viđeno tek je puka prošlost.

Stanko Vrljić, 3. b

ČETVRTI KORAK: ČETVRTI RAZRED

„OZBILJNA SU VREMENA, NIKOME SE
NIŠTA NE OPRAŠTA”³

(Slavko Mihalić)

Ovo gdje živiš zove se svijet. U njemu trebaš raditi ono što ne voliš. U njemu treba da si nitko da bi bio netko. I to bi trebalo biti dovoljno da postojiš.

Ne znam čemu se nadam, umor je duboko u mojoj duši. Slomljena vrata stoje otvorena: ništa u meni nema što se može ukrasti. Sva moja sjećanja bolna su i stara, vezana lancem bola. Ne vjerujem više u ono što je daleko, jer ubija me vrijeme. Kao da sam sišla na kraj devetoga kruga i gledam beštiju što se zove život. Kao sablast sam na toj cesti koja nema kraja. I sada, kada pomislim da mi je svega dosta, kada opet čekam pad, osjećam tu glad: grize ispod nervozne kože, otima mi dodir.

Polako, kao da nikada nije, sviće dan. Ovaj svijet je tako opasan, a moj život tek je san. Izdaleka to je neka halucinacija; a sve je, zapravo, tako prljavo i nevjerno. Pitam srce: kako se sačuvati od promjene? Želim moćnu slobodu, da pripadam samo njoj.

Ovo je mali svijet za male ljude. U mojim očima caruje neki širok ritam koji me požuruje. Sve što mi treba je – malo hrabrosti. I to mi je dovoljno da cijelosno živim ovaj dan.

Ines Rakuša, 4. razred*

TAMO GDJE STANUJE SLOBODA

Povremeno posjetim svoju staru kuću u brdima. Samo nakratko otputim se do tog svetog imanja da odagnam svoje trule misli. Ondje vjetar pleše na trudnim poljima, ondje nalazim svoj mir.

Uvijek zastanem pred teškim željeznim vratima iza kojih čuče moja uvela sjećanja, izgubljena u magli. Znam da iznad prozora davno opustošene i zaboravljene sobe čeka me lastavičje gnijezdo. Kroz taj sam prozor prvi put nevino se zagledala u svijet.

³ Uradak je nagrađen na Lidranu (1998.).

Kakva glazba. Vjetar urla na tavanu i nosi prašinu što je ostala od istrunula, požutjela lišća. Iz stare peći pucketaju razigrani plamenovi. Kad im se približim, oni uspore ritam i miluju mi lice.

O, kakva nevina sloboda! Gledajući sve te nepomične stvari tijelom mi struji neizmijerna

toplina, a tijelo mi grli ljepota. Nevjerojatna ljepota! A tek polja, ta prekrasna vjetrom uzbibana polja, zovu me da ih milujem, da im pjevam. Staklenim očima zagledam svoju jedinu čarobnu šumu. Znam da me čeka. Uvijek je to činila.

Ali mene čeka surova i monotona stvarnost. Iako se čini jednostavnim, ne želim odavde. Potpunom se osjećam jedino tamo gdje stanuje sloboda.

Maja Lončar, 4. c2

KLASJE ZRELOSTI

Ležerno kroz vrijeme... Bačen iz ruke najvećeg od svih ratara. Bijah malen i bezvrijedan, ali nađoh se u toploj i plodnoj zemlji. Dopušteno mi je uroditi plodom, dopušteno mi je živjeti. Postadoh svjestan da On me gleda. Svaka žalost i svaka sreća pretvara se u veliku svetost života i njegove vrijednosti.

Zapisano je da svaka prepreka mora biti prijeđena; svaka osim jedne, one posljednje. U plamenu gorim, kroz svijeću prolazim noću. Toplina je jaka, ali ne boli, ne boli iz valjana razloga. Ne tražim smisao jer sve je relativno. Bez glasa zaglušno vrištim jer volim. Prekrasan poklon! Živim poput rijeke. Samo tečem znajući da ću negdje zastati. Ali na kraj ne mislim. Za kraj zadužen je On, On koji mi je dopustio teći.

Važno mi je ispuniti nenapisani zakon rijeke života. Ispunjen nadom, stupam u novi kutak života – zrelost. Brižno otvaram vrata pokušavajući pronaći sebe. Još uvijek sam samo klas koji traži sebe, bačen iz ruke najvećeg od svih ratara.

Tomo Saraja, 4. a1

KORAK U SAN

Vrt sreće obasjan mojim notama. S kapljom ljubavi u čarobnom kutu berem nebesko cvijeće. Osmijeh mi zari lice. Pjevušim ljupko. Osjećam toplinu leptira pa i ja samouvjereno širim svoja krila. Zamahujem:

jedanput, dvaput. Moj sladak duh ubija klicu svake mržnje. Na oblacima samopouzdanja dolepršah do vrata tajni. Iza njih gromovito stenju čistači mašte, moje ime zazivaju. Bojim se.

Pogledah kroz ključanicu života. Raširene mi zjenice ugledaše ključ zrelosti što drijema pred vratima mog vrta. Srce mi se stegne, žilama poteče strah. U znak samoobrane okrenem vratima leđa. Kistom sanja nacrtam svoje korake.

Evo me opet u svom kutu, zagrlim ga, sklopim oči i utonem u san anđeoskog djetinjstva.

Sanja Herceg, 4. c2

ZABORAV

Još jedna vjetrom isprana stranica na dnu mračnog drvoreda.

Osjećaj hladnog dodira probada već okrvavljeno srce. Tragovi sreće i riječi – volim te, ljubim te – nestaju s nadolaskom svakog sutona.

Samo još bijela jutarnja svjetlost obasjava grob naše ljubavi.

U kalendarima sjećanja stojiš ti, poput starog zida, obasjanog bisernom mjesečinom u hladnoj, mrtvoj tišini zaborava, koji još traje negdje u vječnosti.

Prestat ću te voljeti kada slijepi slikar uspije nacrtati zvuk padanja ružine latice na stakleni sag dvorca koji ne postoji.

Tihana Mojčec, 4. c3, 2010.

KRUH DOBROTE

Redaju se kalendari sjećanja. Gledam u prošlost sramežljivim očima, pun pitanja koja nikako da dohvate odgovore. Neki glasan vjetar odagnao je u trenu zrele bezbrižnost i donio je brigu, strah koji se taloži na livade sna.

Zar je tuga potrebna da se usliše molitve koje mi naviru na usne svake večeri, zar mi samo ona može pomoći?

Bolesna je sreća koja donosi toplinu nježnosti, a istovremeno sprema večeru tuge koja grli svaki moj korak. Patnja mi donosi situ glad, jutarnji sumrak neshvaćenost. Hoću li pronaći izgubljeni putokaz i krenuti put životnog cilja?

Dolaze trule godine koje svakotreno odnose zrnca ljubavi, postojanja. Život me gleda u oči, pokazuje tamu. Daleko je kraj puta koji sada

izgleda jednostavan, ali mnoga će suza pasti kad se zbude da je cesta u radu i zatvorena. Cilj je još daleko. Zagledam kroz prozor i budućnosti sa sigurnošću, sa samopouzdanjem i čvrstom željom da ostvarim sreću. Ne može život biti pošten lopov i nadviti duge ruke tuge nad zlatnim morem postojanja.

Tražim se u zrcalu. Svaka pora mog lica traži kruh dobrote. I noćas vjetar na čežnju miriše, pijem ga kao vino, opijam se njegovim sjajem. Kako si, tugo, zlobna, što mi to radiš? Na mucu je svaki korak moje potrage za svjetlom. Poraz dolazi sam od sebe, ali oko mene su stupovi potpore i pridržavaju me, tjeraju, bodre me da ostvarim ono za čime žudim, da zagrlim toplinu.

Uvijek me dave pitanja. Poslao bih ruke da opipaju odgovore, da opipaju cilj. Je li onakav kakva ga zamišljam? Ima li okus njezinih usana?

Ivica Gladović, 4. a3

DNEVNIK POSTOJANJA

U trezoru moje opstojnosti veliko je bogatstvo pohranjeno. Ona čeka svoga lopova koji će raskrinkati dragocjenu mi šifru.

Samo kamate su dovoljne za prosječan život. Ali zašto biti samo obična statistika kad mogu biti Gaussov ekstrem? Čemu biti u sredini, dosadan kao Sava pod mostom, bezličan, mutan, dostupan svima? Ako živiš punim plućima, budi Amazona, neotkriven i surov. Budi Cetina: divlja, nezadrživa i nepredvidljiva. Pokazuj svoje stijene samo jingovima željnima avanture.

Nažalost, ne biva uvijek tako. U trezor dolutaju i crno-bijeli novčići; jedva čekaju da im okreneš leđa pa onda pocrvene i trozupcem te pale na jeziku mržnje.

Onda čekam da naiđe spasonosni kanader, onaj obostrano zlatni srebrnjak. A onda obično uleti jeftinim sprejom pozlačena hrđa. I tako u nedogled.

A moja slamka spasenja?

Negdje u svijetu zasigurno postoji zlatar s mojim imenom na leđima.

Ninoslav Ceglec, 4. a3

MOĆNE NOTE KAMENA

Glazba – nevidljivo bogatstvo nota: u oblicima, okusima, mirisima. Dar Božji. Sveudilj.

Plać osiromašenih krošnji prkosi nekom totalnom uništenju. Sva-ko arlaukanje vjetra uznemiri korijene u meni. Ova prekrasna, siromaš-na brda, krcata golim kamenom, zemlja davnih i ne tako davnih junaka, stoljećima se opire varljivim podanicima koji žele brda sruvati, kamen pretvoriti u prah, seoske vrtove pretvoriti u podlogu limenim nametnici-ma i junačku glazbu pretvoriti u umjetnu.

Jaka je zemlja. Moćna. Žilavim korijenjem se odupire. Svi me pu-to-vi vode na jedno mjesto gdje je okupljalište mojih predaka. Umilni, stari akordi zovu i ja im ne mogu odoljeti. Veličanstven je ovaj privilegij na koji sam ponosan: po mojoj rodnoj grudi razliježe se ona iskrivljena, ali naj-ravnija molitva na svijetu. Ovaj prekrasan goli i grbavi kamen kola mojim venama; tu glazbu moje srce sluša svakotreno. Danas je taj zov jači za jedan dan. Ne posustajte. I kako da mu se ne odazovem?

Ti akordi kamena i vode, krvi i junačkih srdaca; te note slave, ljuba-vi i svjetla vječna je simfonija ljepote, grube – ali naše ljepote. I tko da nam je uskrati ili oduzme kad je dio nas?

Vidljivo bogatstvo. Sveudilj. Dar Božji.

Antonio Pralas, 4. a1

NIJEDAN ČOVJEK NIJE OTOK

Kroz maglu plovim jedrima dalekih uspomena. Moj san leprša u jat u galebova na golemim morskim prostranstvima. Nebo me gleda bo-žanskim, plavim očima. U zraku miris oleandara, ljubičica. Sjedam na stijenu, moj najdraži naslonjač. Sunce majčinski grije.

I, eto, pomahnitali vjetar u hipu je otpuhao vrijeme i skrio cio dan. Pao je mrak. Slabašni sjaj zvijezda obasjava moje srce. U svakoj zvijez-di živi jedan dragulj mog života. Prijatelj. Zar prijatelji nisu kao zvijezde? Ne možeš ih uvijek vidjeti, ali znaš da su uza te, da te čine potpunim, da popunjavaju praznine u nama. Riječi utješne. Topli zagrljaji. Kišu suza miču s lica.

Nisi, čovječe, rođen da budeš sam. Nijedan čovjek nije otok sam za sebe. On se spaja s drugim otocima. Nevidljivi most ljubavi spaja.

Ne, čovječe, ti nisi zvijer. Ne grizi tuđa srca i ne pokazuj kandže. Ne, nisi rođen da živiš na pustopoljini života. Ali isto tako: nisi Bog i ne možeš upravljati drugim otocima.

Da bi svoj let učinio beskrajnim i vječnim, pruži utjehu, pruži ruku... i sva nebesa su tvoja!

Marijana Knežević, 4. c4, 2010.

MORE I MORE

O čemu da ti noćas govorim?

O moru grijeha?

O moru ljudi ili možda o moru dosade?

Drevni sat otkucava ponoć. Sama sam pred sobom. Srce zidova gromoglasnom tišinom krekeće, primiče mi se kradom. Gubica vilenjaka na prozorskom staklu bleji. Maknite se vi, dežurni kradljivci snova! Ugasi se debeli, stari mjeseče, ne zavijaj sablasnu pjesmu duhova.

Želim spavati. Sutra je važan dan. Opet se rano moram buditi. Stoga, molim sva noćna stvorenja da umuknu. Oh, zašto baš večeras ovaj poplun teži tonu? Baš kad sutra važan dan vrebava. Sada i zrcalo se usprokletilo, baš sad! Ne zanima me! – Ššššš... - rekoh.

Sutra je novi dan za staru noć!

Želiš li čuti moju dragu noćnu moru?

Anamarija Sakoman, 4. c2

POZIV U SAN

Vihor lomi snoplje slomljenih strijela. Istina to želi. Stani, razmisli malo! Sretan novac duše nema. Zato kopam, grabim planule sumnje. Brat si mi po životu. Zar već si zaboravio posljednje kore kruha koje podijelismo kod križa nade? Raspakiraj kofere zlobnih misli, još nije kasno. Duša tvoja još te čeka. Za sada ništa ne želim i bojim se umrijeti sam. Siromah sam bogata duha.

Evo, posljednjim vapajem pozivam snagu tvog uma da križ zajedno ponese u san!

Nikola Hajtić, 4. c2

MALA PRIČA O RATNIKU

Prelijte preko mene broncu razuma. Okupajte me mudročću. Zavedite me istinom.

Laž?

Sve je laž.

Istina je izmišljeni junak koji se pamti po nedobivenim bitkama. Zato: ne pričajte mi o dobroti i jednakosti; ne smatrajte da sam još jedna blentavica koja grli nesamopouzdanje.

Odbijam prihvatiti ovu javu, ne želim živjeti kao žrtva prolaznosti, kao budućnost u prošlosti.

Nema zavaravanja.

Da barem mogu promijeniti stvarnost, znaš?
Podariti joj novi identitet – biti ratnik!

Prinesite ranjenike!

Povijte im rane!

Otkupite duše!

Ratnici nemaju milosti već samo svoja oružja.

Oni su slijepi za sve osim za pravdu.

Koji apsurd! Dičimo se pravednošću, a veličamo i slavimo rat! Kako voljeti druge kad se mrzi sebe?!

Pa, ljudi, mi smo varalice, lašci, pokvarenjaci i, što je najgore, soj smo bez časti.

Zato: u promjene!

REVOLUCIJA!!!

Umirem na putu prema istini (nadajući se da je ipak stvarna).

Anamarija Sakoman, 4. c2

NEKO OZBILJNO VRIJEME

Nož istine u tvojoj riječi. Suze.

Prve kapi donose oluju osjećaja.

Teški oblaci. Zlo sijeva u očima krvnika.

Iskra u kutu. Slijepi uzdah. Odzvanjaju riječi tvog obećanja.

Tmina, gdje je gorio plamen, steže srce i dušu.
Grizem gorčinu na usnama.
Ne satu, ne okreći se! ... izmiče oluja.
Breme tereta na oproštaju.
Tišina... (puna riječi), a u mislima
klupko jada se ne raspleće.

Danijela Radman, 4. c1

NITKO, BAŠ NITKO NE ZNA ŠTO JE U DRUGOJ DUŠI

Sivi i crni kaputi prolaze pored mene. Hode jednolično, sporo, poput puževa. Oni nikoga ne diraju (vjerojatno ne žele ni da se njih dira). Nitko ne zna što se zbiva u njihovim dušama.

Pretpostavljam da su njihove duše pune boli. Možda su pune veselja i radosti pa to kriju. Kao da je grijeh biti sretan. Svi se sakrivaju od nečega.

Često poželim ući u tuđu dušu samo na tren. Da vidim kakva je, koliko je slična mojoj ili koliko smo različiti od drugih. Zato besciljno lutam, tumaram životom, pogrešne ljubim i idem iz grijeha u grijeh. Pola bih života dala (ne bih požalila ni na tren) samo da dokučim kakva je druga duša. Ma nije duša kamičak pa da ga izbacimo iz crnog kaputa.

Na srcu mi leži stara rana. Ukorijenila se, ustobočila, uzoholila. Malo-malo pa kažem: idi, odlazi, ne želim ti vidjeti lice, samo bol mi naniš; idi i pusti me. Tako ja to u sebi. U sebi. Za sebe. Drugi valjda vide da se nešto zbiva u meni pa obično kažu: luda mala, a ne znaju oni što je u mojoj duši. Onda ja kažem njima, u sebi: zaboravite me, ne želim vas čuti, preskočite barem ovu noć i dajte mi mrvičak sna. Želim napokon ući u tu čarobnu zemlju gdje je sunčan dan u kojemu nema sjena ni crnila.

Duša mi govori da je put dug, ali ja ću uspjeti. Znam to.

Ivana Rezo, 4. c4, 2011.

HRIDINE DUHA (ili riječ o Tinu)

Ne, nije mario za isprazne komentare drugih.
Dobro je znao tko je i koliko vrijedi sam, a i
ono što iz sebe razasipa u svijet.

Pripitim je pjesmama zagrabio tijekom sadašnjosti,
obogatio je prošlost i kristalima vedrine osvijetlio
budućnost.

Rado bih prošetao glavom njegovom, spavao njegovim
snovima, plakao njegove suze, bolio njegovu bol,
pio skromno veselje.

Za svijet nije mario, nije mu se prilagođavao.
Imao je on svijet u sebi. Koliko skroman, toliko
vrijedan. Počujte njegovu svjetlost-tamu. Osjetite
ritam, bolesnu melodiju, bohemiju života.
Rime su ga obistinile i u toj životnoj ispunjenosti
prepoznao je sebe.

Možda nije bio zvijezda, ali je (p)ostao više
od toga: „već star, a tako mlad“. Uvijek svoj.
Jedinstven. Velik. Tin-genij samac!

Mario Gotovac, 4. c2

LEPTIR I VJETAR

Sa sjetom promatram stube prošlosti. One polako upiru ruke u zje-
nicu moga oka koja ne vidi ništa više od onoga što joj je dopušteno. U
glasnoći tišine trigram svoj spokoj. Put je osvijetljen, a ja nemam bise-
ra da ga pozlatim. Kako prihvatiti činjenicu da je um vremeplov koji ne
možeš objasniti? Osjećam se kao sitan prah u velikoj cipeli, shvativši
napokon da crta

ne postoji, već samo opijum koji traži malu špekulu što se kotrlja
zemaljskim stazama. Sada vidim da samo sam prah prekriven istinom.
Stojim pored stolice ukrašene riječima. Riječ je samo privid, a privid je
horizontala u nizu krikova. Pokušavajući zamijeniti sebe riječju, osjetila
sam se kao plamen zarobljen u vosku.

Kojem valu se, na kraju, dodati da bih osjetila slatkoću gorčine?
Prilazim vjetru da mu istiha šapnem svoj naum, ali njegova je posljed-

nja. Mislim da leptir ples svoj neće uspjeti otplesati i vjerujem da izvor u kojem bih se umila – ne postoji.

Suzana Jerešić, 4. c1

PRVE NAZNAKE ZRELOSTI

Došlo je neko čudno vrijeme. U besanici strah mi pije krv. Umorna jutra. Prašnjava zavjesa prekriva mi oči pa ih teško otvaram. Tužim za prošlim danima.

Iz sjećanja naviru dani kada su mi jutra bila vesela. Oči su se same otvarale znajući da će gledati sve ljepote ovoga svijeta. Nije bilo crnih oblaka. Nisu postojale ljute kiše gorkih laži da mi bezosjećajno umaraju dušu. Svijet je bio zaogrnut vedrim bojama. Misli su navirale kao gežiri: pitanje dana bilo je koju igru danas izabrati. Ulicama sam hodala bez bojazni za bilo kakve opasnosti.

Jesam li sigurna? Ne čuva me dječja nevinost, blaženo neznanje. Strah mi proždire dušu. Tko će mi pružiti ruku kad mi bude potrebna? Vrištim u bezdanu dvojtava, ali moji krici iščekavaju u nekim vrletnim putovima, na kojima samo trnje raste. Bože, nije li ovo prvi osjećaj zrelosti? Nije li to osjećaj kojega odrasli svaki dan proživljavaju?

Izgubila sam oči djeteta, neka mi Bog pomogne. Svima neka nam pomogne. Potrebno nam je. Plačem i kroz suze pokušavam tražiti svjetliji put, ali mi trnje bode oči. Zašto je do toga došlo? Utapam se u moru crnila koje me vuče ka dnu. Borim se cijelim bićem, pokušavam gledati očima djeteta, ali ne ide. Tako bih se rado vratila plavim jutrima.

Uzmite moju zrelost. Ne želim je! Osjećam da moj je vapaj težak, pluta oceanom neizvjesnosti, a nitko ga ne čuje...

Josipa Šmit, 4. a1, 1993.
(iz Vukovara)

PRIČA O DAVIDU

Hoću li moći? Hoću li uspjeti? Što donosi ta posljednja prepreka? Pitanja gomila, odgovora nemam.

Ta posljednja postaja ovog križnog puta čini se nedostižnom. U meni raste strah od nepoznatog. Posustajem li ja to? Put ka vratima doima se kao vječno putovanje pustinjom, a čutura za vodu zjapi prazna. Ne odustajem! Pogled unatrag pretvara me u Feniksa; prijeđeni kilo-

metri moj su motiv. Osjećam se kao zdravi bolesnik koji se upustio u borbu s vjetrenjačama, čije drevno koplje ne probija željezni štit. U ovoj borbi ja sam samo David, ali ne potpisujem kapitulaciju. Nastavljam dalje jer taj komad hrasta budi znatiželju u meni. Samo sprinteri maratonske izdržljivosti stižu do cilja ove utrke. Bol tupe oštrine sputava me na svakom koraku, ali ne bacam ručnik u ring. Ovaj boksač ne dopušta nokaut. Puno je mačeva iza tog sudbonosnog zasuna, a sada sve ovisi o ishodu ovog mača. Ta me misao drži na nogama bez obzira na dozu trijeznog pijanstva koji me tjera u poraz.

Sigurno ću uspjeti. Otvorit ću vrata tog prokletog raja zrelosti. Tamo me čeka voćka prepuna plodova moga rada koji već iščekuju moj dolazak i berbu koja predstavlja kraj početka moje životne knjige.

Tomislav Pulek, 4. a1

U BUNILU NOKTURNA

Nestrpljive lađe zibaju se na vjetru.

More snova ispralo im šarene boje duge. Moje te ruke grle iz daljine.

Kad su se raspukle zrele trešnje,
učinilo mi se da te vidim tamo u daljini.
Ali ne, to sunce tone iza brda.

Mašta mi ostaje čista, poput zrcala koje nijedan odraz ne može okaljati.

Noć je ukrala nebu i posljednji plam plave vatre, a ja još uvijek naivno žudim da sam neubrani cvijet. Noćne sjene svijaju trave.

Zvijezde su zbog nas sklopile oči. Moje blago sakriveno je u škrinjici, tamo daleko u nekoj zatajenoj pustinji.

Vezana sam okovima bunila.
U nemirnim oblacima prepoznala sam svoj lik.

Maja Švedi, 4. c1

MOLITVA GUBITNIKA

Još samo kratko sam ovdje. Proći će, valjda, i ovaj moj beskraj. Pitam se hoće li mjesec strahom prekriti dan. Hoće li moja kazaljka vra-

titi izgubljeno vrijeme? Vuče se ovaj prokleti tren, godina ga nosi. Pupa li moje proljeće tamo vani? Miriše li na zrele trešnje? Ući će sutra i pod moju kožu.

Trnu mi sklopljene oči. Već krvav je i križ nad glavom. Molitva mi troši riječi. Molim te, otvori mi vrata. Dok dariva me Bog smislom, cjeliva tragove vremena. Ti to ne razumiješ. Znam: nikada nisi gubio. A ja, ja sam navikla gubiti. Ma nije to apsurd, zovem to srećom.

Samo da prođe ovo sumorno vrijeme, da se zamijene dan i noć. Sačekaj me u svitanju, kad tama dotakne svoj kraj.

Ivana Škrljac, 4. c1

IZAZOV ZRELIH RUKU

Lišće mi maše: dođi, uroni u zelenilo krošanja, srećom ispuni srce. Ne možeš biti pošten lopov, niti možeš tužno slaviti; dođi, ispuni dušu, poleti u livade sna, u carstvo sreće.

Gluih izvor mami samoniklu želju. Duge ruke tuge nadvile se nad lažima, sakrile svjetlo.

Ustat ću, moram pružiti ruke u izvor sreće i naslage prašine saprati sa duše. Vatra umorno tinja u meni. Opiрем se. Plam se razbuktava. Evo me, dolazim!

Smrskani me jauci okružuju. Trčim prema dobrom zlu.

Ošamućen sam. Prožima me trijezno pijanstvo. Ali ja ipak trčim. Trome magle skrivaju gluih izvor.

Redaju se kalendari sjećanja pa se, eto, sjećam sunca, ptica, neukrotive pjesme što je tjerala sebične oblake. Usporavam. Jauci nestaju. Stajem. Slutim izlaz. Trijeznim se. Tek sad shvaćam ove zrele ruke što hrle k meni i vraćaju na tijesna vrata života.

Kovač sam vlastite sreće. Više ne bježim od straha.

Ne ospokojavaju me životni izazovi. Budi se sjećanje na budućnost. Sve je isto kao nekada, ali ništa nije isto. Strah nije novčić i ne mogu ga izgubiti. Najlakše bi bilo otići, dići ruke.

Bio je neki most. Imao je kuću. Imao je vrijeme, svoj sjaj. I ljubav. Kraj.

Shvaćam da je moj život živ, razum je zagospodario strahom i ja dolazim krećući se prema svom novom biću. Trčim.

Ivica Gladović, 4. a3

SVE TO STANUJE IZA DUGE

U magli tuge zapjevali su šafrani. Vedro nebo su privlačili pogledi i nečujnim glasom pozdravljali prolaznike.

Neobičnim dahom, poznata im stasa i glasa, prišla je i nasmijala se.

– Sjedni. Evo ovdje. Neka ti klupa sjećanja vrati jedan dio male vječnosti.

– Hvala. Zar već je proljeće?

– Da. Ne čutiš li, već mirišemo. Zar se ne sjećaš kako si se s osmijehom usnulog pupoljka ovdje šetala? Zar se ne sjećaš kako svoj si san ostvarila? Zar se ne sjećaš

koliko si ga voljela?

– Sjećam se, sjećam.

Stare su rane opet počele boljeti. Sjećanja srce razorila. U labirintu se tuge izgubile. Hrast joj je kosama brisao suze. Val jezera donio joj je nadu. Nastavila je:

– A tako smo se voljeli. U onoj sekundi pogleda, u malenom dijelu vječnosti postali smo, bili i nestali... Negdje smo pogriješili...

– Nije li glazba kriva?

Ne. Ne znam što je. Možda svijet u kojem tragova života nema. Možda staza bez boje. Možda on, možda ja...

– Previše je pitanja o tom kraju bez odgovora. Zbilja: gdje su oni osmijesi? Gdje poljupci? Dodiri?

– Sve to sam sačuvala. Bisere zlata u onim očima koje sam voljela; ruke nježnosti koje su me grlile; usne žara koje su me ljubile. Ogrlice te priče više nema, njeni biseri su nepovratno razasuti.

– Ali proljeće je. Sve se budi. I život, i nada, i ljubav!

– Da. I suze.

– Suze su dio toga. I dio nas.

– A gdje je onda sreća? Gdje nada beskraja? Osmijeh oblaka? Čarolija sutona?

– Eno ondje.

– Daleko je to.

– Ne, nije. Blizu je to. Samo otvori oči žalne i pogledaj očima ljubavi i suze obriši. Preskočit ćeš za korak, dva ili više. Nije bitno. Ali stići ćeš. Sve to stanuje iza duge.

Jasminka Kanceljak, 4. c1, 2004.

KAMENI SAN

Hodam kroza se, korak po korak. Prisustvujem čudu: cvijet se u deblo pretvara. Budnost mi, izgleda, od rođenja ostala nestvarna. Jer, eto, oko vidi ono što želi; glasno je ljepote koju ja nikada neću moći osvijestiti. Gluho zvono samoće odvaja me od onog drugog mene. Koliko čovjeku valja biti sam da se od sebe odvoji? Presvlačim kožu i ulazim u drugo biće.

Znam: nisam to ja. Bože, kakva tužna vrsta sna!

Kao demon, oslobođen pakla straha, stavljam glavu na panj. Ali sjekira je meka, puna samo oštarih emocija.

Čarobna i hvalisava melodija kopka po duši želeći se otisnuti nekamo. Mrak. Mir. Neustrašiva tišina. Duša mi obuzeta nekom tamnom ljubavlju. Koga da zavolim takvom ljubavlju? Možda postoji kakva nemoguća mogućnost.

Počinjem shvaćati tu agoniju: moj san ostvarit će se onom drugom, a ja ću ostati kao list, suh i bezvrijedan, spreman da me pojede nešto što će preko mene svoj život obnoviti. Hvala, hvala ti, živote! Suze se pretvaraju u kamen. Teško je držati glavu gore, teško je ići, ali mora se dalje. Možda će se i meni ostvariti nečiji san. Možda i ja nekoga učinim nesretnim.

Tomo Saraja, 4. a1

KAFKIN I MOJ KRUG APSURDA

Svijet u kojem trajem zapravo je ludnica. Ne mogu shvatiti ni prihvatiti činjenicu da sam stranac u tom vrtlogu koji zovu životom. Nije to svijet o kojem sam snio, niti je to život u koji sam toliko vjerovao.

Prokletstvo: uvijek sam za nešto kriv, svakome i svugdje. Nameću mi krivnje i grizodušje da bi me lakše...

Gdje se izgubila istina? Pravda? Ljudskost? Kao da me nema, kao da nikome ne trebam. U vrtlogu sam vremena i svjetine, a SAM.

Osluškujem bilo svijeta: svi jure bezglavo ka svojim ciljevima, za svojim interesima i čine to bezobzirno, usrdno, bezmilosno, grubo sebično. Ni u šta više nisam siguran. Izgleda da su istina i pravda samo privid. Sitan sam, nezamjetan stvor. Briga svijeta za mene samo je obmana, varka. Sam postajem varka i laž, kao što su varka i laž obećanja političara. A oni su kreatori i kormilari. Sveli su me na broj. JMBG ili OIB,

svejedno. Svakotreno se osjećam kao na stratištu. Čekam da i po mene dođu kao i po Kafkina gospodina K i izvrše...

U toj pustari apsurda i moje zrnce čuči. Apsurd i ja se prinudno grlimo. To je naš suživot. Dok ne postanemo jedno. Samo ne znam hoće li apsurd postati ja, ili ću ja... po ljubav, toplinu, bliskost, sreću, pravdu i Čovjeka onkraj ovoga ludog svijeta. Kafki pod kamenu ploču... I na njoj će pisati: apsurd drugi!

Ana Stepinac, 2011.

ALBERT CAMUS: STRANAC

Protagonist romana je bankovni činovnik Mersault, koji je ravnodušan prema životu, ljubavi, smrti, ljudima, svome postojanju.

Njegove kretnje i postupci nisu odražavale nikakve emocije; smrt majke doživljava kao vrstu obveze koju mora odraditi, a nakon toga će opet sve biti isto. Život koji je živio bio je ispunjen monotonijom, a besmislenost svoga postojanja potvrđuje bezrazložnim ubojstvom jednog Arapina koji se prethodno potukao s njegovim znancem Raymondom. Na tren sam pomislila da se u njemu probudio osjećaj osvete, no nije. Ubojstvo koje je počinio nije u njemu prouzročilo nikakve promjene. Niti se osjećao krivim, niti se kajao. Osuđen na smrt, uvjeren je da jedino smrt ima nekog smisla i da ona nije ništa gora od života. Mersaultovo stajalište prema sebi, životu, smrti te prema okolini u kojoj je životario, odsakalo je od uobičajenih te zbog toga njegova ravnodušnost izaziva sablazan, odbojnost, čuđenje...

Camusov roman me se dojmio. Način na koji je roman pisan – kao ispovijed glavnog lika – daje novu dimenziju čitanju. Tim stilskim postupkom (ich forme) upečatljivije su izražena stanja ljudskog duha i odnosa prema efemernosti života, ali i alijenaciji od majke, od društva, od sebe. Roman priča o čovjeku kojemu svijet ne predstavlja mnogo, o čovjeku za kojega emocije kao da ne postoje, koji sve oko sebe doživljava apsurdnim, besmislenim, nevrijednim, čak i ljubav. Takvim stajalištem Mersault je postao stranac u životu i društvu. Svakim danom sve se više udaljavao od pravih životnih i ljudskih vrijednosti.

Camus, kao egzistencijalist, proročanski je na početku 20. stoljeća nagovijestio temeljno zlo današnjega čovječanstva – alijenaciju. Humanost i moralnost gotovo su iščezle, a pohlepa i utrka za materijalnim vrije-

dnostima čine nas strancima u ovome svijetu apsurdna, moralnog propadanja te propadanja čovjeka u svakom pogledu, njegova postojanja.

Mihaela Špišić, 4. c3, 2010.

KRIK I BIJES

Glavni likovi Faulknerova romana defektni su i degenerirani članovi obitelji Compson. Živjeli su i stasali bez ljubavi, pažnje, tolerancije i razumijevanja i upravo ta činjenica kao da je predodredila sudbinu propadanja ponajprije njih pojedinačno, a potom i cijeli obitelji. Odrastanje u uvjetima bez ljubavi i nježnosti rezultiralo je unutaršnjim raspadanjem i otuđenjem od obitelji.

Preko Quentina, studenta samoubojice, Caddy, nemoralne djevojke nimfomanke, Jasona, narcisoidnog ženomrscu koji se osvećuje sestri i njevoj kćeri zbog neostvarenih ambicija, do Benjija, imbecilnog tridesetogodišnjaka s duševnim uzrastom djeteta, ispričana je priča o propadanju jedne aristokratske obitelji. Detaljnim analizama toka svijesti svih aktera Faulkner majstorski oslikava psihološka i socijalna stanja i odnose, razljuđenost i alijeniranost pojedinaca, ali i cijele obitelji pijanog oca Compsona i njegove žene koja boluje od zrele hipohondrije.

Djelo je kompleksno i čitatelja intrigira da u moralnom, emocionalnom i duhovnom raspadanju aktera romana prepoznaju krik i bijes; uči nas da udaljavanjem od pravih vrijednosti – ljubavi, dobrote, empatije, obiteljske topline i podrške – zapadamo u ponor alijenacije i sveopćeg propadanja; u svijetu u kojem su temeljna mjerila novac i materijalno bogatstvo, čovjek je unaprijed osuđen na propast, jer je obezljuđen, okrutan, egoističan, bez mogućnosti da spozna istinske životne vrijednosti. U žurbi i kaosu oko nas i u nama, ne uviđamo da iz ponora ništa-vila nema izlaza, da čovjek poprima animalne odlike u svijetu u kojem je humanost iščezla.

Sve je krik. I bijes, zbog bezizlazja i spoznaje osobne i kolektivne nemoći i klouća.

Tihana Mojčec, 4. c3

PREOBRAŽENJA

„Ja sam krik u noći, crn i nepoznat.” Ovim metaforičnim stihom pokušao je naš najbolji ekspresionist Antun Branko Šimić orisati stanje svoje duše, ali i svoju kratku egzistenciju i moć poezije.

Stihovi izviru i uviru u plavu viziju iza koje se skriše i smrt i ljubav. Bard riječi pjesmom Pjesnici želi i nama proširiti vidike, poučiti nas kako pogledom dokučiti sveobilje unutarne ljepote jednostavnih stvari oko nas: „pjesnici su čuđenje u svijetu” čije velike oči „rastu pored stvari”. Čudi se kao dijete. Uživa u ljepoti. Živi život ovozemnih običnosti. To je jedini način da „smrt i ljubav sjedinjuje se kao talasanje, kao plima i oseka istoga mora”.

Dok hodimo ispod zvjezdanog nebišta smiješeći se treperavim malim zvjezdicama, zaboravljamo koliko smo i sami maleni ispod tih buljica neba. Zar smo živjeli ako smo na kraju prešli u prah umjesto u zvijezde?

„Moja smrt je u meni od najprvog početka” – prinuđuje na promišljanje o (bez)smislu života. Plivajući plavetnilom Šimićeve poezije čutimo kako ljepota struji kroz nas, kako nam se svijet otvara da u nj uđemo i da se otvorimo životu, prihvaćajući sva njegova lica i ostvarimo se i prije smrti.

Prepoznamo li tihi krik pjesnika, usvojimo li abecedu ljepote, života i uvažimo li postojanje krajnje neminovnosti – smrti – obogatit ćemo svoje postojanje.

I nećemo hoditi „maleni ispod zvijezda”.

Tihana Mojčec, 4. c1

SAMUEL BECKETT: U OČEKIVANJU GODOTA

U očekivanju Godota kulturna je antidrama Samuela Becketta, Irca nastanjenog u Parizu, koji se smatra tvorcem i predstavnikom antiromana i antiteatra.

Fabula je, ako se uopće može govoriti o fabuli, sljedeća: dvojica skitnica Vladimir i Estragon, koji se međusobno oslovljavaju Didi i Gogo, čekaju nekog tajanstvenog Godota, čiji bi dolazak za njih značio spaseenje. Iako, pri kraju drame, dolazi dječak s porukom da Godot neće doći, oni nastavljaju čekanje.

Drama ostavlja dojam apsurdna. Nema radnje ni razvoja, sve je statično, pesimistično, prazno. Na pozornici su dvije skitnice i jedno sta-

blo, koje bi, valjda, trebalo simbolizirati stablo spoznaje u zemaljskom raj. I to stablo samo u jednoj noći doživljava mijenu – prolitava, a ljudi pod stablom ostaju isti: pasivni do tragikomičnosti, svedeni na golo fiziološko (jedu mrkvice i repice!) i duhovno vegetiranje, na besmisleno trajanje i uzaludno čekanje spasa.

Beckett je svoje „junake” spustio na samo dno pakla postojanja i tu i tada počinje njihova borba za život, opstanak. Oni djeluju nemoćno, otuđeno, osamljeno, bezvoljno, bezidejno i izgubljeno. Njihovi su dijalozi nelogični, uski, kratki, riječi se često ponavljaju pa se stječe dojam da se igraju riječima. Za njih je život igra, a oni su tek marionete u rukama nekih viših sila koje određuju njihovu sudbinu. Ovakav „govor” zapravo je teatar šutnje jer u njemu nema ni intrige ni zapleta, ni ljudskog duha, ni čovjeka. Tek izgubljenost i besperspektivnost u praznom prostoru i trajanju. Tek tu i tamo Beckett unosi u „dijalog” svojih junaka misli koje zavređuju pozornost:

- Nismo više u opasnosti da mislimo.
- Kako bi onda bilo da se osjećamo sretni?
- Trebalo bi se odlučno okrenuti prirodi.
- Praznog prostora ima posvuda dovoljno.
- ... mlatili smo praznu slamu... to radimo već pola stoljeća.
- Tu se ne može ništa uraditi.
- Uvijek pronađemo nešto, zar ne, Didi, tako da imamo dojam da živimo?

Beckettovske provokacije!: opasno je misliti! Ako već nismo, pokušajmo se barem osjećati sretnima; izgubili smo vezu s majkom prirodom; pričamo ispraznost; nerazboriti smo i neaktivni... Beckett nam nudi stravičnu sliku ljudske gluposti (apsurda!), nemoći i otuđenja u svijetu u kojem apsurdno živimo. „Bitan je dojam, a ne smisao!” – poučava Beckett.

Drama je tragična parodija u kojoj se čovjek približava obezličanju u kojem je čak i govor postao nemoguć. Tako Beckett prikazuje realni svijet kao sablasni svijet nesuvislosti i konačnog krika. Taj krik je autorovo nemirenje s postojećim, njegova kritika. Taj beckettovski krik dramski je ekspresionizam. Trebao bi biti i naš.

Daliborka Hofman, 4. c1

SOFOKLO: ANTIGONA

Antigona je jedna od najpopularnijih antičkih drama velikog grčkog trageda Sofokla koja govori o univerzalnoj i svezremenskoj temi: sukobu pojedinca s vlašću.

Nakon Edipova samokažnjavanja i samoizgona iz Tebe, na napuštenu kraljevski tron zasjeda Kreont, brat kraljice Jokaste, jer su se Edipovi sinovi Eteoklo i Polinik međusobno poubijali u borbi za vlast. Kreont Eteokla pokapa uza sve državničke počasti, jer je po Kreontovoj prosudbi branio domovinu, a Polinika smatra neprijateljem Tebe pa stoga izriče zabranu da se Polinikovo tijelo pokopa te se ima ostaviti strvinarima.

Antigona, potaknuta ljubavlju prema bratu, ipak pokapa brata čvrsto vjerujući da joj je to dužnost i po Božjim i po ljudskim zakonima. Ona ne bježi od kazne, priznaje svoj „griješ“ i ponosna je na taj svoj uzvišeni ljudski – moralni čin, svjesno prihvaćajući osudu na smrt. Žrtvu svoje uplašene i neodlučne sestre Ismene, koja je pokušala ublažiti Antigoni krivicu kazujući lažno da je i ona sudionica, Antigona odbija riječima: „Ne zaslužuješ smrt, izabrala si život.“ Tako je tragična junakinja Antigona postala pravednica. Njena tragična krivica je u tome što se svojim činom suprotstavila Kreontu kralju, nositelju vlasti.

Kreonta pokreće mržnja. On je oholi autokrat i tiranin. Za sve žitelje Tebe njegova zapovijed – zabrana ima snagu zakona, iako je u suprotnosti s tradicijom, moralom i kulturom, a samim tim je u suprotnosti i s božanskim zakonima.

Čin pokapanja Polinika je izvršen i slijedi kazna. Kreont ne mijenja svoj stav iako mu je Antigona nećakinja i zaručnica njegova sina Hemonna. Njemu je više stalo do vlasti, želi sačuvati autoritet i svim podložnicima staviti do znanja koliko je velika kraljeva moć, da je njegova riječ zakon, a zakon je slijep i ne poznaje iznimke.

Moralno načelo pravičnosti mora biti zadovoljeno i uskoro pravda, kao kazna, stiže i silnika: žena mu i sin završe u suicidu. Kreont ostaje sam jer su mu vlast i moć bitniji i od obitelji.

Bez obzira na tragičan kraj, Antigona u našim očima izrasta u heroinu vrijednu divljenja; ona postaje moralna vertikala koja veliča ljubav prema bližnjem, veliča moral i temeljne vrijednosti civilizacije.

Maja Lončar, 1. c1

ANTUN BRANKO ŠIMIĆ: *PREOBRAŽENJA*

Antun Branko Šimić (1989.–1925.) svojom prvom i jedinom zbirkom pjesama *Preobraženja* (1920.) unio je u hrvatsku poeziju novum europske moderne koji se zove ekspresionizam. Profinjenim stilom (slobodan stih, odsutnost deskripcije, odsutnost interpunkcije, dominacija glagola...) obogatio je našu poeziju novim temama i osjećajima, nudeći jednu novu vizuru svijeta i čovjeka u vremenu Prvoga svjetskog rata i poraća.

Kao i svaki pjesnik, Šimić je subjektivan kad za sebe veli: Ja sam krik u noći crn i nepoznat ili: ja pjevam i pjesme moje u svijet padaju kao zvijezde.

Svjestan svog pjesničkog poslanja, zna da je usud dodijelio pjesniku da vječno treperi i izgara: „pjesnici su vječno treptanje u svijetu”. Po prirodnim zakonima, zrno, posijano u zemlju, mora nestati, „smrcu oživjeti i preobraziti se” da bi najposlije uzdigla se stabljika, procvjetala i dala plod. I Šimićeva poezija imala je svoja preobraženja: mijene i umiranja, nemire i cvatnje, sukobe i slutnje, svjedočeći sukobe, probleme i apsurre suvremenog čovjeka. Osobito je bio osjetljiv na patnju i socijalne nepravde (ciklus *Siromasi*). Smrt i ljubav nosive su okosnice ove poezije. Smrt koju je nosio u sebi (bolovao je od tuberkuloze) kao da je ubrzavala njegov stvaralački proces. O njoj govori prirodno, bez lamentanja: smrt je samo oblik života, prirodan, jednostavan i zato tajnovit i neobjašnjiv: Smrt nije izvan mene. Ona je u meni / od najprvog početka: sa mnom raste / u svakom času / Jednog dana / ja zastanem / a ona dalje raste / u meni dok me cijelog ne proraste / i stigne na rub mene. Moj svršetak / njen pravi je početak: / kad kraljuje dalje sama.

Tema ljubavi prolazi preoblike od bestjelesnosti i slutnje do strasti i pomahnitala tijela, krvi, krika i šutnje: Zgasnuli smo žutu lampu / Plavi plašt je pao preko tvoga tijela / Vani šume oblaci i stabla / Vani lete bijela teška krila / Moje tijelo ispruženo podno tvojih nogu / Moje ruke svijaju se žude mole / Draga, neka tvoje teške kose / Kroz noć zavijore, zavijore / Kroz noć / kose moje drage duboko šumore / kao more (*Ljubav*).

Šimićev doživljajni i misaoni doticaj i sukob sa stvarnošću svjedoči pjesnikovu sraslost s osnovnom podlogom života: prihvaćanje života takvim kakav jest, u kojem je čovjek prislonjen na upite o sebi, opstojnosti, smislu, Bogu... U pjesmi *Nađeni Bog* Šimić nas poučava: Ne traži Boga mišlju; u praznini / u kojoj se miso, tamna sjenka, gubi / Uza te

je Bog, uvijek u blizini / U stvarima oko tebe, u zvuku i muku /... Otvori svoja čula / Bog oko tebe sja trepti miriše i šušti.

Budući da je čovjek djelo Boga, on i Bog su jedinstvo, njihov je zajednički i nebeski svodi zemlja. Zato u pjesmi *Opomena* Šimić poučava, opominje, gotovo preklinje: Čovječe pazi / da ne ideš malen / ispod zvijezda! Kaže: čovječe, Božje si dijete, zato si velik. Budi svoj, voli i djeluj tako da ostaviš ljudski trag iza sebe i u tom poslanju prepoznaj osobnu veličinu.

Anita Medenjak, 4. c4, 2011.

SAŠA BIROŠEVIĆ: UMRLA JE JER JE VOLJELA SLUŠATI PTICE
(ZAŠTO JE UMRLA)⁴

Umrla je jer je voljela slušati ptice.
 Umrla je jer su je nasmijavali tuđi osmijesi.
 Umrla je jer je voljela različito nalakirati nokte.
 Umrla je jer je voljela slušati tuđe otkucaje srca.
 Umrla je zato što su je zvali imenom.
 Umrla je jer je voljela gledati sunce kako obasjava lišće s donje strane.
 Umrla je jer je htjela život obojati u ljubičastu i zelenu boju.
 Umrla je jer je voljela kada ju tata zagrlji.
 Umrla je jer je sanjala.
 Umrla je zato što je jela gumene bombone.
 Umrla je jer je gledala ljude kako spavaju.
 Umrla je jer je bila zaljubljena.
 Umrla je jer je i po danu gledala zvijezde.
 Umrla je jer je htjela šarene plahte i pune šalice.
 Umrla je zato što ju je vjetar naučio plesati.
 Umrla je jer je ostavljala napola pune čaše.
 Umrla je jer je nosila rasparane čarape.
 Umrla je jer je imala zelene oči.
 Umrla je jer je nisu silovali.
 Umrla je s cvijećem u kosi.
 Umrla je zato što joj natikače ispadaju s nogu.
 Umrla je jer se nije rastapala u ljetnim kišama.
 Umrla je u svom stanu.

⁴ Iz zbirke *Prikrivačica*; Druga nagrada Goranova proljeća za mlade pjesnike (2009.).

Umrla je pored psa koji je lajao.
Umrla je i zaboravila ugaziti cigaretu (možda je i izgorjela s njom).
Umrla je i nije nikome javila.
Umrla je jer je noć prije pisala na zamagljenim staklima.
Umrla je zato što je hodala bosa po suzama rose.
Umrla je budna.
Umrla je u gužvi autobusa.
Umrla je i nije plakala.
Umrla je zato što je htjela biti ja.
Umrla je i nitko joj nije zaklopio oči.

U OKLOPU SNA

Uđi.
Više nije zaključano.
Prekorači pramove magle.
Otresi brige iz kose.
Ja koja danonoćno mjerim
koracima ovu sumornu sobu
pozivam baš tebe.
Zato uđi.
Uđi sada dok sam spremna
primiti nekoga natrag.
Ne oklijevaj!
(Crna trbušina kajanja
iz daljine bubri i narasta;
Ja
samo prašina naslagana na
visoke police užasa.)
Postojim dok prazna soba ne ugosti
šake vjetra.
Uđi.
Ne daj da te odučim promatrati svijet
na beživotan način.
Kako ne primijetiti smrt!
Možda zajedno postanemo ništa
i stignemo nigdje.

Anamarija Sakoman, 4. c2, 2004./2005.

HAIKU⁵

Zemlja crnica
 Grubo grli
 Napuknuti križ.

Sivilo slike
 Na mramornoj ploči.
 Pjev ptice.

Zvono sa crkve –
 Služba Božja ili
 Jedan život manje.

Davor Štorga, 4. a1, 1993.
 (iz Vukovara)

I TAKO BI⁶

Vidim se u prostoru kao prašina.
 U vremenu se čujem kao otkucana sekunda.
 I pulsirajuća ploča urezana klinastim
 pismom. Trbuh je imun na odbijene valove između
 sudarene latinice i ćirilice.
 Kupit ću kisele bombone. Odisat ću pepermint i
 čežnju.
 Bit ću slijepljene stranice napisanih zakonika.
 Bit ću škropilo i srebrit ću zahrđala mjesta na
 tijelima nespokojnim od spoznaje da smo to
 a da nas nema.
 Glavu (svoju) pijetlovsku gurnut ću na
 panj i dokazati da mašćenje u nedjeljnoj juhi ne znači
 i kukurijekanje staviti u službu.
 Trpko je moje meso i nema začina što može
 rastočeno tkivo pretvoriti u tečni obrok.
 Kupit ću kisele zelene bombone, stati pred
 ogledalo i mudro prozboriti:
 Knezove knezovi sijeku, a narod se reže sam.

Tomislav Domović, 1984.

⁵ Tiskane su u zborniku hrvatske haiku poezije koji je uredio dr. Vladimir Devide.

⁶ Iz zbirke *Heretik na 10 načina*.

BEDEMI OD RANA

Zidine srca kao da se opiru zrakama osjećaja.
Srce bez topline blijedi poput sira u vlažnom i mračnom podrumu.

Svaka nova rana je i nova cigla na Zidu plača.
Zrno po zrno - pogača, kamen po kamen... A fasadna boja kao da lopatom je nabačena; neravnomjerno se drži na mnogim mjestima zaražena je s plijesni.

Istovremeno duša stupa u prugastom odijelu.
Tamničar ju drži u uraganu strasti. Avantura ju baca i diže uvis sve dok od stijene ne ostanu samo pepeo i prah.

Srećom, duša je Feniks.

Ninoslav Ceglec, 4. a3

SVJETOVNI ANĐELI⁷

U dlanovima učitelja skrivani vape
Šalabahteri mudrosti...
Za tebe tek neznane misli
I smiješni spomenari proživljene ludosti
Knjige ispisane žrtvom bdijenja
Pogledom hladnim dotičeš gordo.
Mladošću razočaran
Davidom se prozivaš!

O, oholi bezumniče!
Zastani na tren.
Krila vjetra opomenu ti krađu.
Stranice života proždire pustinja!
Na vrata srca pitanje ti kuca:
Zar zalud oko drago suzu kupa?
Zar zalud brigom za te
srebro kosu posrebrilo?

⁷ Iz zbirke pjesama *Oči anđela*.

Ključ spoznaje u ruke ti je dan.
Razotkrivene bivaju riznice
tvojih promašaja.
U kajdanci života akordi dobra nižu note,
kistom ljubavi boje novi dan.

Đurđica Runtas, 4. c1, 1992.

LITERARY WORKS OF STUDENTS OF POSTAL AND TELECOMMUNICATION SCHOOL IN ZAGREB

SUMMARY

The first part of this work brings a concise presentation of encouraging high school students to creative writing. The second part presents their literary works (selected from the almanac *Riječi otete zaboravu*) which can be an incentive to every high school student to acquire skills in creative writing. It can also serve the members of literary groups for discussion and analysis.

Keywords: creative writing, students' literary works.